

**BAYBURT İLİ MERKEZ VE DEMİRÖZÜ İLÇELERİ
KÖYLERİNDE UYGULANAN ARAZİ TOPLULAŞTIRMA
PROJESİ VE PROJE SONRASINDA PARSEL
DURUMLARININ ANALİZİ**

Dinçer DİNÇ

**Yüksek Lisans Tezi
Organik Tarım İşletmeciliği (Disiplinlerarası) Ana Bilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Sinan KUL
2020
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ORGANİK TARIM İŞLETMECİLİĞİ (DİSİPLİNLERARASI) ANA BİLİM DALI

**BAYBURT İLİ MERKEZ VE DEMİRÖZÜ İLÇELERİ KÖYLERİNDE UYGULANAN
ARAZİ TOPLULAŞTIRMA PROJESİ VE PROJE SONRASINDA PARSEL
DURUMLARININ ANALİZİ**

(Land Consolidation Project Implemented in Bayburt Center and Demirözü Districts Villages
and Analysis of Parcel Status After The Project)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dinçer DİNÇ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sinan KUL

Bayburt
Şubat, 2021

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “BAYBURT İLİ MERKEZ VE DEMİRÖZÜ İLÇELERİ KÖYLERİNDE UYGULANAN ARAZİ TOPLULAŞTIRMA PROJESİ VE PROJE SONRASINDA PARSEL DURUMLARININ ANALİZİ” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

02 / 02 / 2021

Dinçer DİNÇ

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans öğrenimim boyunca benden sabrını, emeğini, vaktini, desteğini, bilgilerini, tecrübelerini ve yardımlarını esirgemeyen, çalışmamın yönetimini üstlenen, çalışmaları beraber yürüttüğüm; değerli hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Sinan KUL'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez ile ilgili tüm konularda benimle bilgilerini paylasan, yaydığı pozitif enerji ve dostluk duygusuyla mükemmel bir çalışma ortamı sağlayan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ümit GİRİGEL'e ve maddi manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Volkan GÜL'e ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Fatma EKMEKYAPAR TORUN'a teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca bilgilerinden yararlandığım Sayın Resul TIRAŞCI, Sayın Ethem Can TEMİZ ve Sayın Kadir ALĞAN'a sonsuz desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Tüm imkânlarından yararlandığım ve mezunu olmaktan her zaman gurur duyduğum Bayburt Üniversitesi Organik Tarım İşletmeciliği (Disiplinlerarası) Bölümü'nün değerli öğretim üyeleri ve personeline de teşekkür ederim.

Ayrıca hayatımın tüm evrelerinde olduğu gibi, yüksek lisans eğitimim boyunca da benden maddi manevi desteğini esirgemeyen ve desteklerine ömrüm boyunca ihtiyaç duyacağım değerli aileme ve eşime sabır ve anlayışları için teşekkürü bir borç bilirim.

Dinçer DİNÇ

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BAYBURT İLİ MERKEZ VE DEMİRÖZÜ İLÇELERİ KÖYLERİNDE UYGULANAN ARAZİ TOPLULAŞTIRMA PROJESİ VE PROJE SONRASINDA PARSEL DURUMLARININ ANALİZİ

DİNÇER DİNÇ

Şubat 2021, 52 sayfa

Ülkemizde yer alan tarım arazileri; işletmelerce tarımın daha maliyetli yapılmasına neden olan bozuk geometrik şekillerde, yol bağlantılarından yoksun, sulama ve drenaj sistemlerinin uygulanmadığı bir durum da bulunmaktadır. Küçük parçalara bölünmüş olması ve parsel sayılarının fazla olması nedeniyle bu durumdaki tarım arazilerinde üretimden kar elde edilmesi oldukça zor olmaktadır. Öte yandan bozuk geometrik şekillerinden dolayı düzenden ve kullanılabilirlikten uzak olan bu arazilerde üretim maliyetlerinin yanında mekanizasyon, işçilik ve tarla içi geliştirme hizmetlerinden yararlanma imkanları da olumsuz etkilenmektedir. Bütün bu olumsuzlukların giderilebilmesi için tarım arazilerinde geniş kapsamlı arazi düzenlemelerinin yapılması büyük bir gerekliliktir.

Bu çalışmada Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Çayır yolu, Çorak, Kırkpınar, Kitre, Manas, Oruçbeyli, Rüştü, Tomlacık köyleri ve Demirözü ilçesine bağlı, Merkez, Çatalçeşme, Çifttaş ve Güneşli mahalleleri ile Çakırözü, Karayaşmak ve Yelpınar köylerinde uygulanmış olan arazi toplulaştırma projesi ile köylerdeki yol ve parsel durumları değerlendirilmiştir. Proje sonrası parsel sayılarında, şekillerinde ve büyüklüklerinde meydana gelen olan değişimler belirlenmiş ve bu değişimlerin proje alanlarındaki tarımsal faaliyetlere getireceği yararlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Sonuç olarak, proje sahasının yeni mülkiyet haritaları oluşturularak, toplam parsel sayısının %36.86 oranında azalarak 6600 adete gerilediği görülmüştür. Ortalama parsel büyüklüklerinde belirgin artışın yanı sıra bozuk geometriye sahip tarım arazilerinin azalmasıyla parsellerin tarımsal üretim için daha uygun geometrik şekillere sahip olması sağlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Arazi toplulaştırması, Bayburt, parsel durum analizi.

ABSTRACT

GRADUATE DISSERTATION

LAND CONSOLIDATION PROJECT IMPLEMENTED IN BAYBURT CENTER AND DEMİRÖZÜ DISTRICTS VILLAGES AND ANALYSIS OF PARCEL STATUS AFTER THE PROJECT

Dinçer DİNÇ

February 2021, 52 pages

Agricultural lands in our country; There is a situation in which irrigation and drainage systems cannot be applied, with distorted geometric shapes that cause farming to be more costly by enterprises, lack of road connections. Due to the fact that it is divided into small parts and therefore the number of parcels is high, it is very difficult to make profit from production in such agricultural lands. Moreover, in these lands, which are far from orderly and useless due to their distorted geometric shapes, production costs as well as the opportunities to benefit from mechanization, labor and in-field development services are negatively affected. In order to eliminate all these problems, it is a great necessity to make comprehensive land arrangements in agricultural lands.

In this study, it was applied in Çayır yolu, Çorak, Kırkpınar, Tragacanth, Manas, Oruçbeyli, Rüştü, Tomlacık Villages and Demirözü districts in the Merkez district of Bayburt province, Central, Çatalçeşme District, Çiftetaş District, Güneşli Mahallesi, Çakırözü Village, Karayaşmak Village and Yelpınar Village. The road and parcel conditions in the villages were evaluated with the land consolidation project. After the project, the changes in the number, shape and size of the parcels were determined and the advantages of these changes to the agricultural activities in the project areas were tried to be revealed.

As a result, new ownership maps of the project area were created, and it was observed that the total number of parcels decreased by 36.87% to 6600. In addition to the significant increase in average parcel sizes, the decrease in agricultural lands with distorted geometry has ensured that the parcels have more appropriate geometric shapes for agricultural production.

Keywords: Bayburt, land consolidation, parcel situation analysis.

İÇİNDEKİLER

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar DİZİNİ.....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	viii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
Giriş	1
İKİNCİ BÖLÜM	3
Literatür Özeti.....	3
Arazi Topplulaştırma ile İlgili Genel Bilgiler.....	4
Arazi Topplulaştırma ve Arazilerin Parçalanmasını Önlemeye Yönelik Mevzuat	5
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	8
Materyal ve Yöntem	8
Çalışma Alanının Konumu ve İklim Koşulları	8
Çalışma Alanındaki Tarımsal Durum ve Sosyo Ekonomik Koşullar	9
Kadastro İşlemleri ve Kadastro Parsellerinin Sayısallaştırılması	9
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	11
Bulgular ve Tartışma	11
Türkiye ve Bayburt Hakkında Genel Bilgiler.....	11
Tarımsal Arazi Varlığı	12
Bayburt İli Merkez ve Demirözü İlçelerinde Arazi Topplulaştırması	13
Çayıryolu köyü.....	13
Çorak köyü.....	15
Kırkpınar köyü.	17
Kitre köyü.	19

Manas köyü.	21
Oruçbeyli köyü.	23
Rüştü köyü.	25
Tomlacık köyü.	27
Demirözü ilçesi.	29
Çakırözü köyü.	31
Çatalçeşme köyü.	33
Çiftetaş Mahallesi.	35
Güneşli Mahallesi.	37
Karayaşmak köyü.	39
Yelpınar köyü.	41
Tartışma	43
BEŞİNCİ BÖLÜM	48
Sonuç ve Öneriler	48
KAYNAKÇA	50
ÖZGEÇMİŞ	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Türkiye ve Bayburt İline Ait Arazi Cinsleri ve Kullanım Şekilleri.....	12
Tablo 2. Çayırıyolu Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	13
Tablo 3. Çorak Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	15
Tablo 4. Kırkpınar Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	17
Tablo 5. Kitre Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	19
Tablo 6. Manas Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	21
Tablo 7. Oruçbeyli Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	23
Tablo 8. Rüştü Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	25
Tablo 9. Tomlacık Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	27
Tablo 10. Demirözü İlçesi Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler	29
Tablo 11. Çakırözü Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler.....	31
Tablo 12. Çatalçeşme Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler.....	33
Tablo 13. Çiftetaş Mahallesi Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler	35
Tablo 14. Güneşli Mahallesi Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler	37
Tablo 15. Karayaşmak Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler	39
Tablo 16. Yelpınar Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler	41
Tablo 17. Parsel Sayılarının Değişimleri.....	43
Tablo 18. Ortalama Parsel Büyüklüklerinin Değişimleri	45
Tablo 19. Ortalama İşletme Büyüklüklerinin Değişimleri	46

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Bayburt ilinin Türkiye haritası üzerindeki konumu.....	8
Şekil 2. Yıllara göre Türkiye nüfusunun değişimi.	11
Şekil 3. Bayburt ili mevcut tarım arazilerinin sayısının dağılımı.	12
Şekil 4. Çayırıyolu köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	14
Şekil 5. Çorak köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	16
Şekil 6. Kırkpınar köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	18
Şekil 7. Kitre köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.....	20
Şekil 8. Manas köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	22
Şekil 9. Oruçbeyli köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	24
Şekil 10. Rüştü köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.....	26
Şekil 11. Tomlacık köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.....	28
Şekil 12. Demirözü ilçesinin arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	30
Şekil 13. Çakırözü köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	32
Şekil 14. Çatalçeşme köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	34
Şekil 15. Çiftetaş Mahallesi'nin arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	36
Şekil 16. Güneşli Mahallesi'nin arazi toplulaştırma öncesi ve sonrası görünümü.	38
Şekil 17. Karayaşmak köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	40
Şekil 18. Yelpınar köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.	42
Şekil 19. Parsel sayılarının değişimleri.....	44
Şekil 20. Ortalama parsel büyüklüklerinin değişimleri.	45
Şekil 21. Ortalama işletme büyüklüklerinin değişimleri.	47

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Yerkürenin yüzölçümü yaklaşık 510 milyon km² olup yüzölçümünü değiştiremediğimiz yerkürede, hızla artan nüfus yoğunluğu nedeniyle su ve gıda gereksinimleri de her geçen gün önem kazanmaktadır. Bu nedenle yerkürede tarım için kullanılan verimli toprakların ve daha önemlisi su kaynaklarının daha verimli kullanılması ve daha verimli kullanmak için gereken alt yapıların hazırlanması büyük önem taşımakta, tarımsal uygulamalarda su kullanımında daha etkili ve verimli sulama sistemlerinin geliştirilmesi ve uygulamaya alınması gerekmektedir. Tarımda sulama sistemlerindeki başarı, hedeflerin gerçekleşmesiyle ölçülmekte olup sulama sistemlerinde istenilen hedeflere ulaşabilmek için, sulama sistemlerinin genel durumu, sulama sistemlerindeki sorunlar ve bu sorunların nedenleri, mevcut sorunların yıllara göre karşılaştırmaları ve kullanılan sulama sisteminin işleyişinin benzerleriyle karşılaştırılması gerekmektedir. Bu sorunlara ek olarak gelişmiş sistemlerden yoksun olan küçük ölçekli işletmelerin sayılarının fazlalığı daha fazla su tüketimine ve tarım arazilerinin verimsiz kullanılmasına sebep olmaktadır.

Türkiye’de özellikle küçük ölçekli tarım arazileri genellikle tarımsal faaliyetlerin yapılmasını güçleştiren bir geometride, ulaşımın yetersiz kaldığı, sulama ve drenaj sistemlerinde sorunlar meydana getiren parçalı yapılardan oluşmaktadır. Zamanla gübreleme, sulama, zirai mücadele, tarımsal mekanizasyon ve kaliteli tohum kullanımı gibi tarımsal faaliyetler verim artışını sağlamışsa da, bu durum bitkisel ve hayvansal üretimin optimum düzeye ulaştığı anlamına gelmemektedir. Arazilerin parçalı, küçük ve bozuk geometrileri üretim faaliyetlerinde daha fazla insan ve makine gücüne neden olmaktadır. Yine arazilerin bu yapısı dolayısıyla sulama uygulamaları yapılırken güçlüklerle karşılaşmakta, sulama şebekelerinin maliyetleri artmakta ve buna karşılık sulama oranı ve sulama randımanında düşüşler meydana gelmektedir.

Türkiye’de tarım işletmeleri, tarımsal üretim faaliyetlerini rahatlıkla uygulayacak büyüklüğe sahip değildir. Çiftçilere ait araziler dağınık ve parçalı olduğu için düzenli işletmeler kurulamamakta, üretimde istenilen verim artışı sağlanamamakta ve tarlalarda parsel sınırlarına yaklaşamama nedeniyle sınırlara paralel 30 cm genişliğindeki toprak şeritlerinin kullanılamaması üretimde kayıplara yol açmaktadır.

Bu alışma, ülkemizin önemli tarım ve hayvancılık illerinden biri olan Bayburt ilinde değerlendirmeye alınan 15 yerleşim biriminde, arazi toplulaştırmasının verim üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada gerek su kaynaklarının verimli kullanılması gerekse karbon emisyonlarının azaltılması için Bayburt ili Merkez ve Demirözü ilçelerinde yer alan köylerde arazi toplulaştırması uygulanarak daha düzenli parsellerde daha sürdürülebilir ve verimli tarım uygulamalarının yapılabilirliği araştırılmış ve öneriler sıralanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Literatür Özeti

Yol, motorlu ya da motorsuz her türlü araç ve yaya ulaşımı için kamu yararına kullanılan arazi şeridi olup, hizmet ömrü süresince güvenli, hızlı, konforlu ve kullanıma elverişli olmalıdır. Bu özellikler ise, temel mühendislik ölçütlerinden planlama, tasarım, yapım, bakım, onarım ve yenileme aşamalarının uygulanması ile gerçekleşebilmektedir. Bir yolun standartlarının seçiminde etkili olan en önemli etkenler proje hızı ve yolun sınıfıdır. Yol sınıfı, yolu kullanacak olan toplam araç/yaya sayısı, araçların cinsi, arazinin topografik özellikleri, yol için kullanılacak zeminin yapısı, bölgenin iklim koşulları, arazi kullanım şekli ve ekonomik olanaklar vb. dikkate alınarak belirlenir (Umar, & Yayla, 1993).

Yol, ülke ekonomisi açısından büyük bir etkiye ve öneme sahiptir. Söz konusu etkiyi sosyal ve ekonomik açıdan değerlendirmek mümkün olup, ulaşım sistemlerinin oluşturulmasıyla eğitim, sağlık ve haberleşme hizmetlerinden yararlanma olanağı ve toplumlararası kültürel ilişkiler artmaktadır. Bunun yanı sıra, ulaşılamayan kaynaklar üretime katılmakta, üretilen mallar daha hızlı bir şekilde pazar merkezlerine ulaştırılmakta ve ticari hayat canlanmaktadır. Dahası işlenemeyen alanlar ekonomiye kazandırılmakta ve yeni teknolojilerin en ücra köşelere kadar iletilmesiyle yeni ürünlerin ekonomiye kazandırılması mümkün olmaktadır (Girgin, 2008).

Arazi toplulaştırma projeleri bir yandan tarım arazilerinin uygun geometrik şekillerde yeniden dizayn edilmesini sağlarken, diğer yandan yeni bir mülkiyet sistemi ile ortak kullanım olanaklarına sahip tesislerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Arazi toplulaştırma projeleri ile üreticilerin mülkiyet haklarının korunması ve çalışmalarını daha uygun şartlarda yapmaları sağlanmaktadır. Dahası tarla içi yollar, sulama ve drenaj sistemleri, arazi tesviyesi vb. faaliyetlerde arazi toplulaştırma projeleri yardımıyla etkin bir biçimde gerçekleşmesi mümkün olabilmektedir (Arıcı, & Demir, 1996).

Tarım arazilerini oluşturan parsellerin geometrik şekilleri ile tarımsal üretimden elde edilen gelirler birbirleriyle yakından ilişkilidir ve parsellerin geometrik şekilleri, parsellerin tarımsal mekanizasyonu ve parsellerde sulama işlemini doğrudan etkilemektedir. Uygun geometriye sahip olmayan herhangi bir parselin işlenebilmesi ve sulanabilmesi daha fazla zaman ve işgücü gerekmekte olup bunun sonucunda da üretim maliyetleri belirgin bir şekilde yükselmektedir. Eşit büyüklükte olmasına karşın, farklı şekillere sahip olan parsellerin

işlenmesi için gereken süre irdelendiğinde; dikdörtgen şekilli bir parsel 1 birim zaman gerekirken, yamuk şekilli bir parsel için 1.1, kare şekilli bir parsel için 1.2 ve üçgen şekilli bir parsel için 1.3 birim zaman gerekmektedir. Şekilsiz parsellerin sürülmesi ise 1.4 birim zamanda gerçekleşmektedir. Söz konusu veriler ışığında, tarımsal üretim faaliyetlerinde bulunan işletmeler açısından en ideal parsellerin dikdörtgen şeklinde olduğu söylenebilmektedir. Arazi toplulaştırma projesi sahasındaki parsellerin mümkün olduğunca dikdörtgen şekilli planlanması, işletme ve üretim giderlerinin azaltılmasına açık bir şekilde katkıda bulunacaktır (Takka, 1993).

Erzincan ilinin Güllüce köyünde arazi toplulaştırma projesinin uygulandığı bir çalışmada, köyde bulunan 28 işletmede uygulanan arazi toplulaştırma projesinin işletmeler üzerindeki olası etkilerini incelemiş ve arazi toplulaştırma projesi ile parsel sayılarında %44.2 oranında bir azalma, parsel büyüklüğünde, işletme başına düşen gayri safi üretimde ve nüfus başına düşen tarımsal gelirden ise sırasıyla %79, %31.7 ve %45.8 oranında artışlar olduğunu bildirilmiştir (Boyacıoğlu, 1973). Erzincan ilinin Güllüce köyünde yapılan bir başka arazi toplulaştırma projesi sonrasında ise %55 olan su alabilen parsel oranının %85'e yükseldiği saptanmıştır (Kara, 1984).

Balıkesir ili Sındırgı ilçesi İbiller köyünde uygulanan bir arazi toplulaştırma projesi ile %19 olan sulama sisteminden yararlanma oranının %83.5'e, %33.4 olan drenaj sisteminden yararlanma oranının ise %100'e ulaştığı belirlenmiştir (Takka, 1988).

Sivas ili Ulaş ilçesi Hürriyet köyünde yapılan bir diğer arazi toplulaştırma projesinin etkinliğinin incelendiği çalışmada arazi toplulaştırma öncesi ve sonrasındaki durum karşılaştırıldığında, toplulaştırma oranının %12 olduğu, 167.9 da olan ortalama parsel büyüklüğünün ise 190 da'a ulaştığı belirlenmiştir (Yaman, 2012).

Arazi Toplulaştırma ile İlgili Genel Bilgiler

Arazi toplulaştırma projelerinin amacı tarım işletmelerinin sahip olduğu küçük, bozuk geometrik şekilli ve dağınık arazilerini, modern tarım işletmeciliği kurallarına uygun olarak yeniden düzenleyerek daha az zaman, iş gücü ve sermaye ile, işletmelerde üretim verimliliğini arttırmak ve taşrada yaşamını sürdüren nüfusun hayat kalitesini yükseltmektir. Arazi toplulaştırma projelerinin kapsamı ise fazla parçalanmış ve dağılmış arazilerin birleştirilmesi, tarla içi yol ağının oluşturulması ve çeşitli malzemeler ile kaplanması, sulama kanallarının oluşturularak ara tahliye ve yüzey tahliye planlarının yapılması ve inşası, kuru ve sulu dere yataklarının ıslahı, gerekli yerlerde arazilerin tesviyesinin ve toprak ıslahının yapılması, kırsal alanlarda yeşil alanların düzenlenmesi, doğal yaşamın korunması, yerleşim yerleri ve tarım

alanlarının erozyon, sel taşkını gibi doğal afetlerden korunması için gerekli önlemlerin alınması, park, pazaryeri, çocuk bahçesi, okul, sağlık ocağı, kooperatif binası vb sosyal hizmet tesisleri için gerekli arazilerin arazi toplulaştırma projeleri içinde kamulaştırma yapılmadan temin edilebilmesi, tarım alanlarının ıslahı ve yeniden düzenlenmesi, köy içi yolların düzenlenmesi, su, kanalizasyon, elektrik, telefon gibi kamu hizmetlerin planlanması, iskân ve arsa taleplerinin karşılanması ve eski sınırların kaldırılması olarak sıralanabilmektedir (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2021; Yoğunlu, 2013).

Arazi toplulaştırma projelerinin birçok yararı bulunmakta olup arazi toplulaştırma projeleri ile çeşitli nedenlerle ortaya çıkan küçük, bozuk geometrik şekilli ve dağınık araziler ortadan kaldırılarak araziler uygun büyüklüğe ve şekle getirilmektedir. Bunun yanı sıra çok parçalı arazilerde tarla sınırı, yol ve su kanallarının arazi kayıplarını arttırdığından arazi toplulaştırma projeleri ile arazi kayıplarının önüne geçebilmekte mümkün olabilmektedir. Dağınık ve şekilsiz parsellerin sınırlarına bağlı kalma zorunluluğu olmayacağından, sulama projelerinin uygulanmasında yatırım giderleri düşmekte, makineli tarım daha kolay yapılmakta, sulama ağına ise yakın olacağından sulama ve ulaşım randımanı artmakta, hisse ayrımları yapılabildiğinden parsellerdeki müştereklikten doğan huzursuzluklar giderilebilmektedir. Arazi toplulaştırma projesi ile köy sınırları düzeltilebilmekte ve köyler arasında oluşan sınır anlaşmazlıkları da sorun olmaktan çıkmaktadır. Yine toplulaştırma alanlarında yer alan dağınık ve müşterek haldeki hazine arazileri de birleştirilerek dağıtıma hazır hale getirilmektedir. Kırsal alanlarda, çevre koruma ve ağaçlandırmanın yanı sıra erozyon ve taşkınları önleme, köy yenilemesi ve imar planlarının yapılması, arazi kullanım planlarının hazırlanması ve köy yollarının planlanması gibi hizmetler arazi toplulaştırma projeleri ile uygulanmaktadır. Arazi toplulaştırma alanlarındaki sulama, drenaj ve ulaşım ağı için gerekli araziler için, proje alanına giren parsellerin her birinden aynı oranda kesinti yapılarak ve çoğu zaman kamulaştırma yapılmaksızın karşılanabilmektedir (Yoğunlu, 2013).

Arazi Toplulaştırma ve Arazilerin Parçalanmasını Önlemeye Yönelik Mevzuat

19.07.2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5403 sayılı “Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu” ile tarım arazileri 4 ana sınıfa ayrılmıştır. Bu tarım arazilerinden birincisi mutlak tarım arazileri olup, topografik sınırlamaların az ya da hiç olmadığı bu araziler, yöre ortalamasında ürün alınabilmesi için toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin sınırlayıcı olmadığı, ulusal ve bölgesel öneme sahip ve hâlihazırda tarımsal üretim için kullanılan veya kullanılmaya elverişli olan arazilerdir. Bu arazilerden bir diğeri özel ürün arazileridir. Özel ürün arazileri, mutlak tarım arazilerinin dışında, toprak ve topografik sınırlamalara sahip, yöreye adapte olmuş ürünlerden ziyade özel bitkisel ürünlerin

yetiştirildiği ve bunun yanı sıra su ürünleri yetiştiriciliği ve avcılığının yapılabildiği, ulusal ve bölgesel öneme sahip arazilerdir. Kanunda belirtilen üçüncü bir diğer sınıf ise dikili tarım arazileri olup, mutlak ve özel ürün arazileri dışında kalan ve üzerinde bölge ekosistemine uygun çok yıllık ağaç ve çalı formundaki bitkilerin tarımının yapıldığı ulusal ve bölgesel öneme sahip arazilerdir. Kanunda tanımı yapılan son arazi sınıfını ise marjinal tarım arazileri oluşturmaktadır. Marjinal tarım arazileri ilk üç sınıfta belirtilen arazilerin dışında kalan, topografik yapısı ve toprak özellikleri nedeniyle sadece geleneksel toprak işlemeli tarımsal faaliyetlerin gerçekleştirildiği arazilerdir. Bu arazi sınıflandırmalarının dışında aynı kanunun 8. maddesinde tarım arazilerinin korunması, geliştirilmesi ve kullanımı için daha farklı sınıflandırmaların da yapılabileceği belirtilmiştir. Bu kanun ile birlikte her ilde valilerin başkanlığında ve sekreteryasını Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın yaptığı Toprak Koruma Kurulları oluşturulmuştur (T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, 2005a).

26024 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 15.12.2005 tarihinde yürürlüğe giren "Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliği" ise 5403 sayılı kanunda öngörülen toprak ve arazi varlıklarının belirlenmesinin yanı sıra, tarımsal üretim amaçlı kullanılan araziler için arazi kullanım ile toprak koruma plan ve projelerinin hazırlanması, erozyona duyarlı alanların, yeter büyüklükteki tarımsal arazi parsel büyüklüğünün belirlenmesi ve toprak koruma kurulunun çalışmalarına ilişkin usul ve esasları belirlemektedir. Bu yönetmelik arazi kullanma kabiliyet sınıfları içeren sınıflandırmayı da içermekte olup aynı yönetmeliğin 11. maddesinde, tarımsal arazilere ait parsel büyüklükleri toplumsal, ekonomik ve ekolojik veriler göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Yönetmeliğe göre mutlak tarım ve özel ürün arazilerinde parsel büyüklüğü 1 ha iken dikili tarım arazilerinde, örtü altı tarımı yapılan arazilerde ve marjinal tarım arazilerinde parsel büyüklükleri sırasıyla 0.5 ha, 0.3 ha ve 2 ha'nın altında olmaması kaydıyla tarım makinelerinin verimli çalışmasını mümkün kılacak büyüklükte oluşturulmalıdır. Aynı yönetmelik zeytin, çay, fındık gibi ürünlerin üretilmesi için özel iklim ve toprak istekleri olan bölgelerde veya sera alanlarında daha küçük parsellerin oluşması elzem ise daha küçük parsellerin oluşturulabilmesinin mümkün olduğu belirtilmektedir (T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2005b).

25005 sayılı Resmi Gazete'de 26.01.2003 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren "Tarım İşletmelerinin Yeterli Tarımsal Varlığa Sahip Olup Olmadığının Tespitine Dair Yönetmelik" ise tarım işletmelerinde ekonomik bütünlüğü korumayı, arazilerin bölünmesini önleyerek tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasını ve tarımsal işletmelerin ekonomik varlıklarının yeterli olup olmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu yönetmelikte, işletmenin değerinde kayıplara neden olan parsel bölünmelerinin önlenmesi için bölünemez

tarımsal parsel büyüklükleri mutlak tarım ve özel ürün arazilerinde 10 da iken, dikili tarım, örtü altı tarım ve marjinal tarım arazilerinde sırasıyla 5 da, 3 da, 20 da olması gerekmekte iken bölünemez tarımsal parsel büyüklükleri için verilen rakamların iki katından küçük parsellerin bölünemeyeceği açık bir şekilde ifade edilmektedir (T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, 2003).

18592 sayılı Resmi Gazete’de 01.12.1984 tarihinde yayımlanıp yürürlüğe giren “Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu” ise, ekonomik olarak üretime olanak vermeyecek şekilde parçalanmış tarımsal arazilerin olanaklar ölçüsünde genişletilmesiyle toplulaştırılmasını, tarım arazilerinin parçalanmasını ve küçülmesini önlemeyi amaçlamaktadır. Bu kanunda belirtildiği üzere dağıtımı yapılan toprakların bölünmesi, haczedilmesi ve kiraya verilmesi mümkün olmayıp, üreticilerin sadece çiftçiliği bırakması halinde uygulayıcı kuruluşa rayiç bedeli karşılığında iade edilebilmektedir. Ayrıca bu kanunla mirasçılarının, mirasın açılmasından itibaren 6 ay içinde aile ortaklığı şeklinde işletilmeyen veya kendi aralarında rızalarıyla devir ve temlik işlemlerini yapmamaları durumunda, dağıtılan toprak ve işletmeyle ilgili gayrimenkullerin bedeli uygulayıcı kuruluş tarafından geri alınmakta ve öncelikle mirasçılara olmak kaydıyla toprak sahibi olmayan ve ya sahip olduğu toprak miktarı az olan çiftçilere tahsis edebilmektedir (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 1984).

Bir başka mevzuat 24.07.2009 tarihli 27298 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırmasına İlişkin Tüzük” ile arazi toplulaştırma yapılmasına karar verilen bölgelerdeki parseller için ilgili tapu kütüğüne arazinin toplulaştırma alanına girdiğine dair şerh konulmakta ve şerh tarihinden arazi toplulaştırma tamamlanıp tapu tescili sonuçlandırılıncaya kadar ilgili taşınmazlar üzerinde her türlü şerh işlemleri proje idaresinin talebi ile bakanlık veya valiliklerin izni ile yapılmaktadır. Toplulaştırma şerhinden sonra araziye satın alan kişi, arazinin daha önceki sahibinin taahhütlerini aynen kabul etmiş sayılmaktadır (T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, 2009).

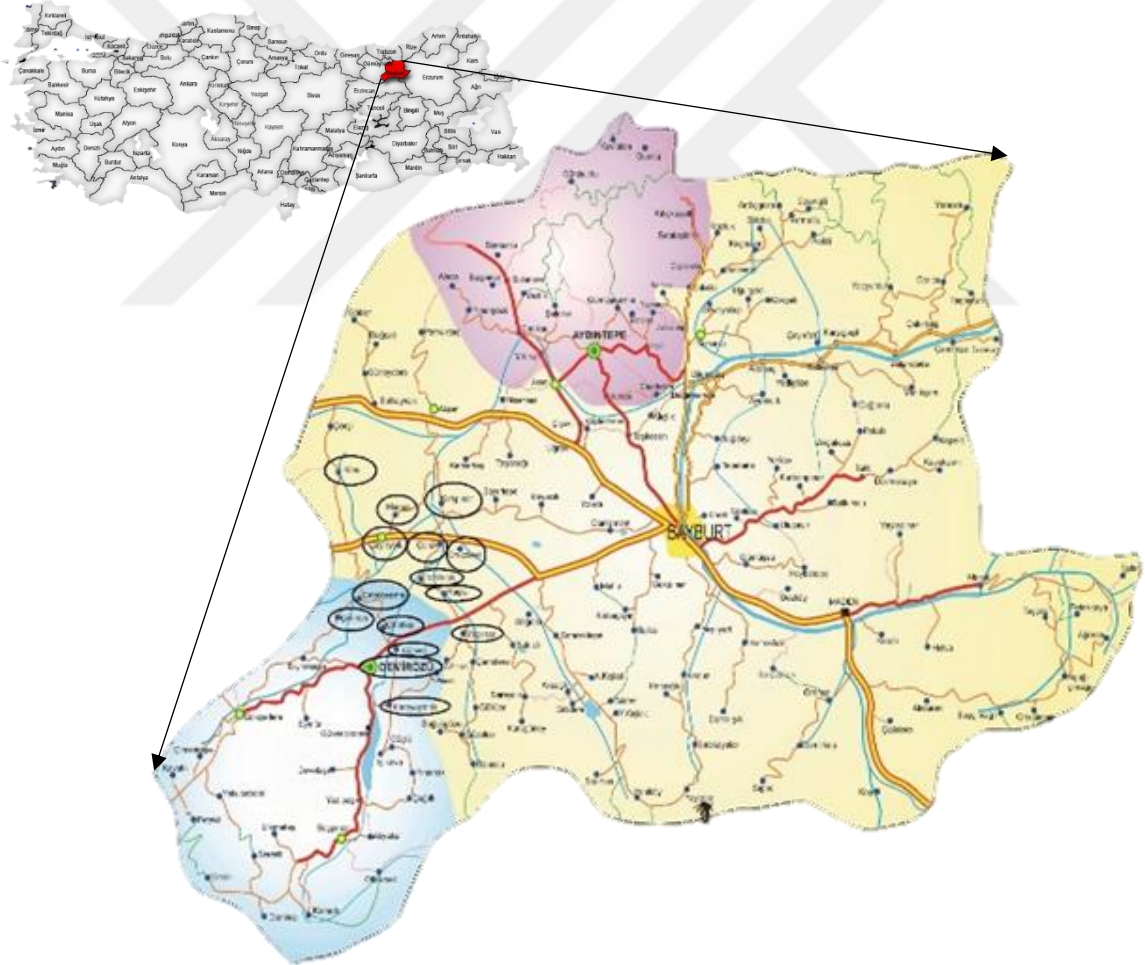
Mutlak tarım arazileri, arazi yeteneği olarak I. sınıf tarım arazileri olup Türkiye’de mevcut bulunan en önemli ve verimli tarımsal ovalar bu grupta yer almaktadır. 26429 sayılı Resmi Gazete’de 09.02.2007 tarihinde yayınlanan ve yürürlüğe giren 5578 sayılı kanun ile bu arazilerde bölünemez parsel büyüklüğü, 10 da artarak 20 da’a çıkarılmıştır. Yine bu kanunun 2. maddesinde mirasa konu olmaları ve üzerinde birlikte mülkiyetin olması durumunda bölünemez büyüklükteki parseller ifraz edilememektedir (T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2007).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Materyal ve Yöntem

Çalışma Alanının Konumu ve İklim Koşulları

Bayburt ili 40° 37' kuzey enlemi ile 40° 45' doğu boylamı, 39° 52' güney enlemi ile 39° 37' batı boylamları arasında yer almaktadır. Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde içinden Çoruh Nehri'nin geçtiği 1550 m. rakımlı ve 3739 km² yüzölçümüne sahiptir. Doğusunda Erzurum, batısında Gümüşhane, kuzeyinde Trabzon ve Rize, güneyinde ise Erzincan illeri ile çevrili olup Türkiye haritası üzerinde Bayburt ili ve arazi toplulaştırma yapılan köylerin Bayburt haritasındaki konumları Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Bayburt ilinin Türkiye haritası üzerindeki konumu.

Şekil 1'de görülen Bayburt ili yeryüzü şekilleri bakımından genel olarak üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerin birincisi sahanın batı yarısını oluşturan Bayburt ovası, ikincisi akarsuların oluşturduğu vadiler ve son olarak üçüncüsü de yörenin etrafını çevreleyen ve doğu

yarısında yer tutan dağlık alanlardır. Bayburt'ta Doğu Karadeniz iklimi ile Doğu Anadolu iklimi arasında, karasal özellikleri ağır basan bir geçiş iklimi hüküm sürmektedir. Bu nedenle yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk ve yağışlı geçmektedir. Ancak gerek ortalama yüksekliğin azlığı gerekse vadiler sisteminin oluşturduğu mikro klima sayesinde Doğu Anadolu'ya göre iklim yumuşaktır. Yaz günleri genellikle mayıs ve eylül ayları arasında kendini göstermektedir. Bayburt'ta yağışlı gün sayısı 102, ortalama yağış miktarı ise 433.4 mm'dir. En yüksek sıcaklık 36.2°C (20.07.1962) ve en düşük sıcaklık -26.2°C (29.01.1964), ortalama sıcaklık ise 7°C'dir (T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2021).

Çalışma Alanındaki Tarımsal Durum ve Sosyo Ekonomik Koşullar

Bayburt ili sınırları içerisinde yer alan arazi toplulaştırma projesi kapsamında yer alan köylerin ekonomileri tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Tarımsal üretimde yoğun olarak hayvan yemi bitkileri, buğday, arpa, mısır vb. yetiştirilmektedir. Bölgedeki köylerde hayvancılık ana geçim kaynağıdır. Köylerde yonca ekimi de yoğun olarak yapılmaktadır. Köylerin bir diğer geçim kaynağı ise arıcılıktır.

Kadastro İşlemleri ve Kadastro Parsellerinin Sayısallaştırılması

Çalışma alanında 3083 sayılı “Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu Uygulama Yönetmeliği ve Arazi Toplulaştırması Teknik Talimatı” ile belirlenen ilkeler çerçevesinde arazi toplulaştırma projesi yapılmıştır. Toplulaştırmaya konu olan sahada arazi toplulaştırma projesinin tarımsal alt yapı üzerine etkisi, arazilere ait parsellerin büyüklükleri yol durumları araştırılmıştır. Arazi toplulaştırma projesi için çalışmada kullanılan veriler DSİ 22. Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 225. Bayburt Şube Müdürlüğü ile Bayburt İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün çalışma raporlarından sağlanmışır.

Arazi toplulaştırmasının yeni parselasyon planı NetCad isimli bilgisayar programı ile farklı ölçeklere sahip standart topoğrafik kadastral harita paftaları kullanılarak yapılmıştır. Arazi toplulaştırması öncesindeki mülkiyet durumunu gösteren haritalar sayısallaştırılarak parselasyon planları hazırlanmış ve sonuç olarak eski mülkiyet durumları ve yeni dağıtım planları aynı paftalarda gösterilmiştir.

Bayburt ili Merkez ve Demirözü ilçelerine bağlı 15 köy üzerinde uygulanmış projenin başarısının değerlendirilmesi için; proje öncesi ve sonrasında parsel sayıları dikkate alınarak Eşitlik 1'de verilen parsel azalım indeksi ve toplulaştırma oranı kriterleri kullanılmış, proje öncesi ve sonrasında parsellerin sayıları ve ortalama büyüklükleri karşılaştırma yapılmıştır (Arıcı, 1994; Akkaya Aslan, Gündoğu, & Arıcı, 2007; Eser, & Uçan, 2012; Döner, 2019).

$$\text{Toplulaştırma Oranı} = \frac{\text{Eski Parsel Sayısı} - \text{Yeni Parsel Sayısı}}{\text{Eski Parsel Sayısı}} \times 100 \quad (1)$$

DSİ 22. Bölge Müdürlüğü'ne bağlı 225. Bayburt Şube Müdürlüğü ile Bayburt İl Tarım ve Orman Müdürlüğü elde edilen Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Çayır yolu, Çorak, Kırkpınar, Kitre, Manas, Oruçbeyli, Rüştü, Tomlacık köyleri ve Demirözü ilçesine bağlı Merkez, Güneşli, Çiftetaş mahalleleri ile Çakırözü, Çatalçeşme, Karayaşmak ve Yelpınar köylerinde farklı ölçekli kadastro paftaları, paftalara ait koordinat bilgileri çeşitli bilgisayar programları ve cihazlar vasıtasıyla elektronik ortama aktarılmıştır ve NetCad paket programında çalışılabilecek uygun formatlara dönüştürülmüştür.

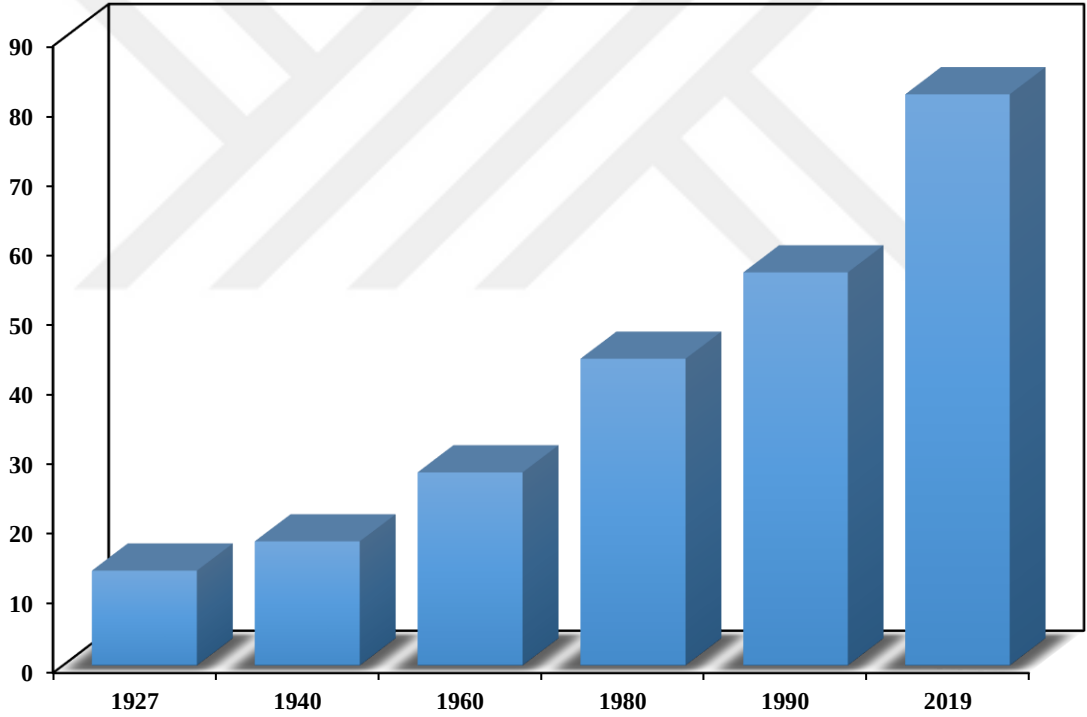

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Tartışma

Türkiye ve Bayburt Hakkında Genel Bilgiler

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de nüfus her geçen yıl hızla artmaktadır. Nüfusun artmasıyla insanlar için gerekli besin gereksinimleri de aynı oranda artmakta, bu gereksinimlerin karşılanması için tarım arazilerinin etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Türkiye nüfusu ilk nüfus sayımı olan 1927 yılında 13.6 milyon, 1940 yılında 17.8 milyon, 1960 yılında 27.7 milyon, 1980 yılında 44 milyon, 1990 yılında 56.4 milyon, 2018 yılında ise 81 milyon olup ilgili veriler Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Yıllara göre Türkiye nüfusunun değişimi.

Şekil 2’den görülebileceği üzere nüfusun artmasına karşın yüz ölçümü sabit kalmakta, sonuç olarak birim alandan en yüksek verim alınarak yüzölçümü probleminin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu nedenle kalkınmakta olan ülkeler arasında olan Türkiye’de tarımın ülke ekonomisindeki yeri çok fazla olup, tarım sektörünün daha etkin, daha verimli ve daha yararlı kullanılması için bir kısım çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Tarımsal Arazi Varlığı

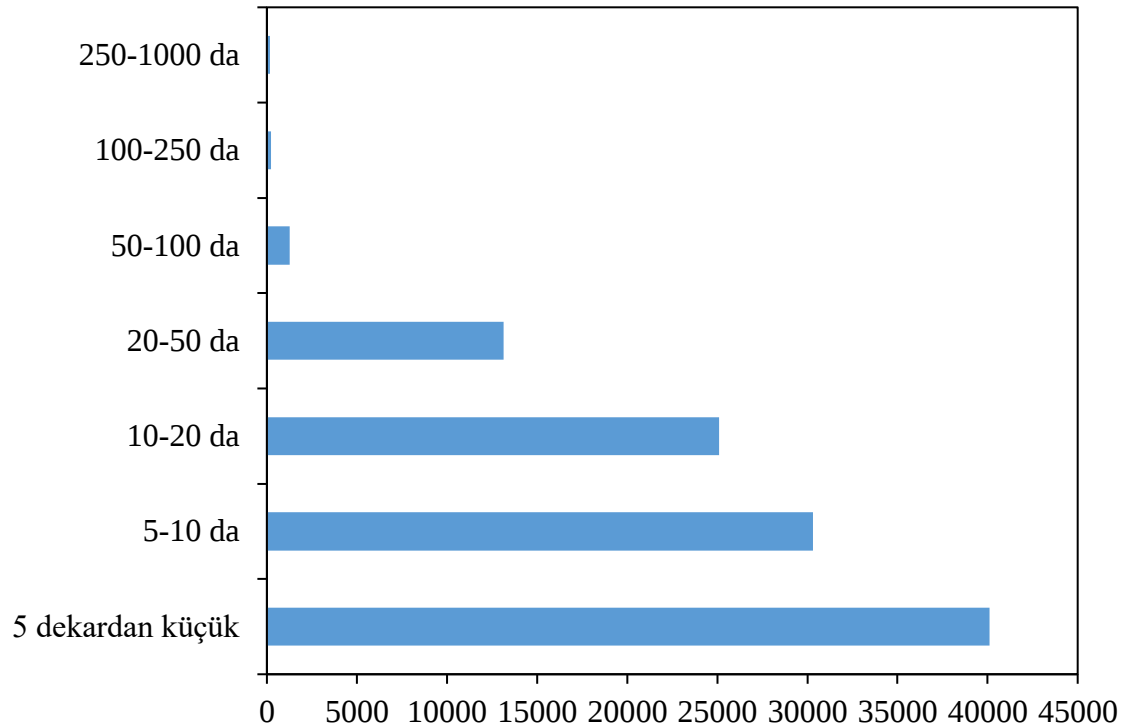
Türkiye ve Bayburt iline ait arazi cinsleri ve bu arazilerin kullanım şekilleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. *Türkiye ve Bayburt İline Ait Arazi Cinsleri ve Kullanım Şekilleri*

Cinsi ve Kullanım Şekli	Bayburt		Türkiye		Bayburt/Türkiye
	Miktar (da)	%	Miktar (da)	%	%
Tarım Arazisi	108731	29.8	23385000	31.49	0.46
Çayır-Mera	209814	57.5	14617000	19.5	1.43
Orman-Funda-Çalı	14631	4.0	22343000	29.1	0.065
İşlenmeyen (diğer)	31504	8.7	16349000	20.3	0.19
Toplam	364680	100	76694000	100	0.475

Tablo 1 incelendiğinde Türkiye’de toplam 76694000 da olan arazinin %31.49’unu oluşturan 23385000 da’lık bölümü tarım arazilerinden oluşmaktadır.

364680 da toplam arazi bulunan Bayburt ilinde toplam tarım arazisi varlığı, toplam arazi varlığının %29.8’i kadar olup toplam 108731 da’dır. Bu 108731 da arazinin yüzölçümlerinin dağılımı ise Şekil 3’te görülmektedir.

Şekil 3. Bayburt ili mevcut tarım arazilerinin sayısının dağılımı.

Şekil 3 incelendiğinde Bayburt ilinde yer alan 5 da'dan küçük tarım arazilerinin sayısı 40109, 5-10 da arası arazi sayısı 30318, 10-20 da arası arazi sayısı 25086, 20-50 da arası arazi sayısı 11143, 50-100 da arası arazi sayısı 1267, 100-250 da arası arazi sayısı 232 ve 250-1000 da arası arazi sayısı toplam 164 olduğu görülebilmektedir.

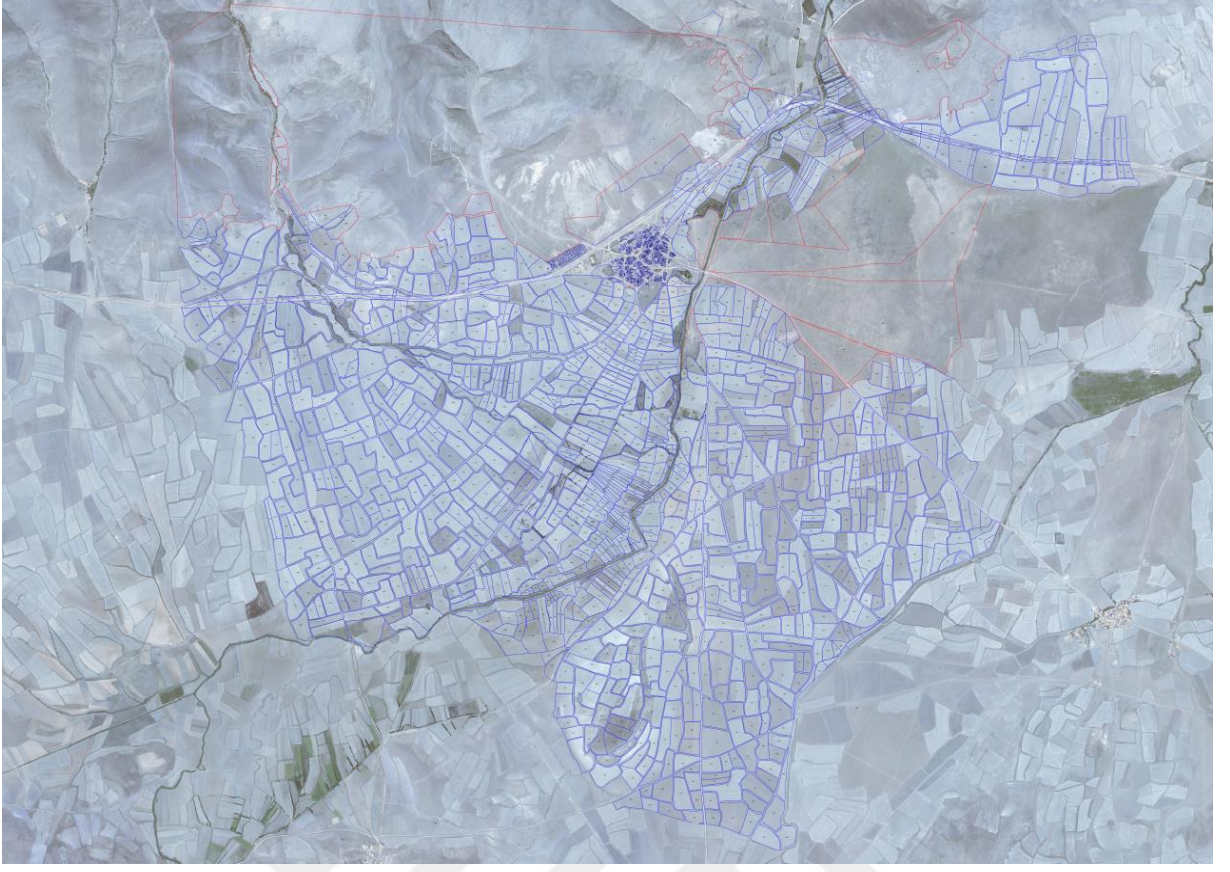
Bayburt İli Merkez ve Demirözü İlçelerinde Arazi Toplulaştırması

Çayırıyolu köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Çayırıyolu köyü, Bayburt iline 22 km uzaklıkta bulunmaktadır. 100 haneden oluşan köyün toplam nüfusu 264 kişidir. Köyde Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı toplam 67 kişi bulunmakta olup, Çayırıyolu köyü arazi toplulaştırma ile alakalı sayısal veriler ve değişimlerine ilişkin hesaplanan değerler Tablo 2'de, arazi toplulaştırma işlemi öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri ise Şekil 4'de gösterilmektedir.

Tablo 2. *Çayırıyolu Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	26968.7	
Tapu tescil alanı	da	25447.50	
Parsel sayısı	adet	1253	718
Ortalama parsel büyüklüğü	da	21.52	35.44
Ortalama işletme büyüklüğü	-	24.56	23.18
Toplulaştırma oranı	%	42.69	
Toplam malik sayısı	kişi	4666	
Toplam işletme sayısı	adet	1098	

Şekil 4. Çayır yolu köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 2 ve Şekil 4 incelendiğinde Çayır yolu köyü arazi toplulaştırma projesinde proje alanı 26968.7 da ve tapu tescil alanı ise 25447.50 da'dır. Çayır yolu köyünde bulunan toplam işletme sayısı 1098 adet, toplam malik sayısı 4666 kişi olup, arazi toplulaştırma ile toplulaştırma oranı 42.69 olarak hesaplanmıştır. Toplulaştırma öncesi proje alanında farklı şekillerde 1253 adet parsel bulunmakta olup arazi toplulaştırma projesi sonrası parsel sayısı 535 parsel azalarak 718 parsel düşmüştür. 21.52 da olan ortalama parsel büyüklüğü arazi toplulaştırma projesi uygulandıktan sonra 13.92 da artarak 35.44 da'a, 24.56 olan ortalama işletme büyüklüğü ise 23.18 olarak gerçekleşmiştir.

Çorak köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Çorak köyü Bayburt il merkezinden 25 km uzakta olup, köyde toplam 102 kişi yaşamaktadır. Toplam hane sayısının 30 olduğu köyde, ÇKS'ne kayıtlı kişi sayısı 11 kişi olarak belirlenmiştir. Çorak köyü arazi toplulaştırma projesine ilişkin sayısal bilgiler Tablo 3'te, arazi toplulaştırma projesine ilişkin toplulaştırma öncesi ve sonrası uydu görüntüleri Şekil 5'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Çorak Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	7407.96	
Tapu tescil alanı	da	6941	
Parsel sayısı	adet	427	222
Ortalama parsel büyüklüğü	da	17.35	31.27
Ortalama işletme büyüklüğü	-	22.45	21.03
Toplulaştırma oranı	%	48	
Toplam malik sayısı	kişi	1123	
Toplam işletme sayısı	adet	330	

Şekil 5. Çorak köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

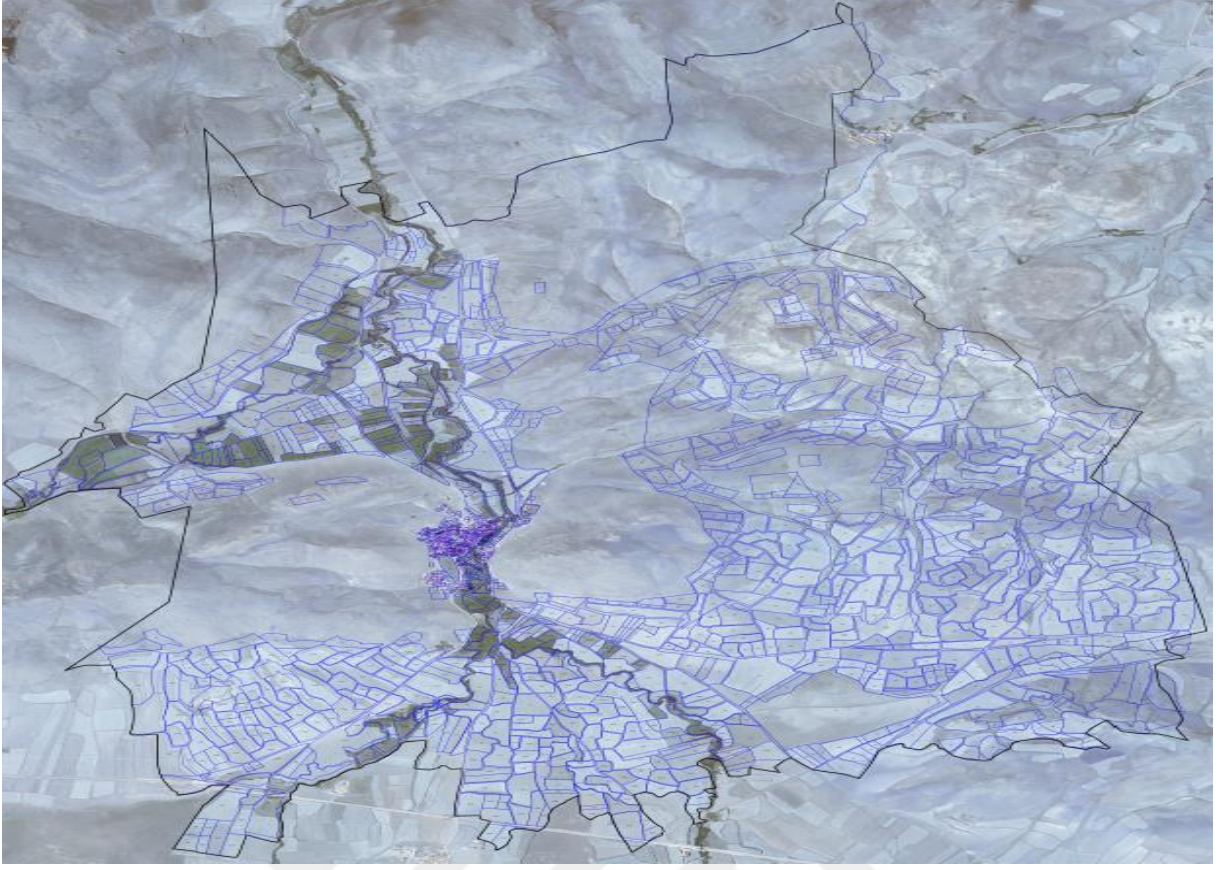
Tablo 3 ve Şekil 5 incelendiğinde tapu tescil alanı 6941 da olan Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Çorak köyünde 7407.96 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmıştır. Toplulaştırma öncesi proje alanında farklı şekillerde ve irili ufaklı 427 adet olan parsel sayısı 205 adet azalarak arazi toplulaştırma projesi sonrasında 222 adete kadar gerilemiştir. Arazi toplulaştırma projesi ile 17.35 da olan ortalama parsel büyüklüğü ise 13.92 da artarak 31.27 da'a ulaşmıştır. Toplulaştırma oranının yaklaşık %48 olarak gerçekleştiği Çorak köyünde ortalama parsel büyüklükleri ise %80.23 oranında bir artış olduğu görülebilmektedir. 22.45 olan ortalama işletme büyüklüğü ise 1.42 azalışla 21.03 olarak gerçekleşmiştir.

Kırkpınar köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Kırkpınar köyünün Bayburt iline uzaklığı 22 km olup köyün toplam nüfusu 497 kişi olarak bilinmektedir. Köyde mevcut hane sayısı toplam 170 ve ÇKS'ne kayıtlı toplam 71 kişi bulunmaktadır. Kırkpınar köyü sınırları içerisinde mevcut toplam 26981.3 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma proje uygulaması yapılmış olup, toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrilere sahip 1141 adet parsel bulunmaktadır. Kırkpınar köyü arazi toplulaştırma projesine ilişkin sayısal bilgiler Tablo 4'te, arazi toplulaştırma projesinde toplulaştırma öncesi ve sonrası uydu görüntüleri ise Şekil 7'de gösterilmektedir.

Tablo 4. *Kırkpınar Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	26981.3	
Tapu tescil alanı	da	25691.8	
Parsel sayısı	adet	1141	698
Ortalama parsel büyüklüğü	da	23.65	36.81
Ortalama işletme büyüklüğü	-	47.92	45.63
Toplulaştırma oranı	%	38.82	
Toplam malik sayısı	kişi	2187	
Toplam işletme sayısı	adet	563	

Şekil 6. Kırkpınar köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

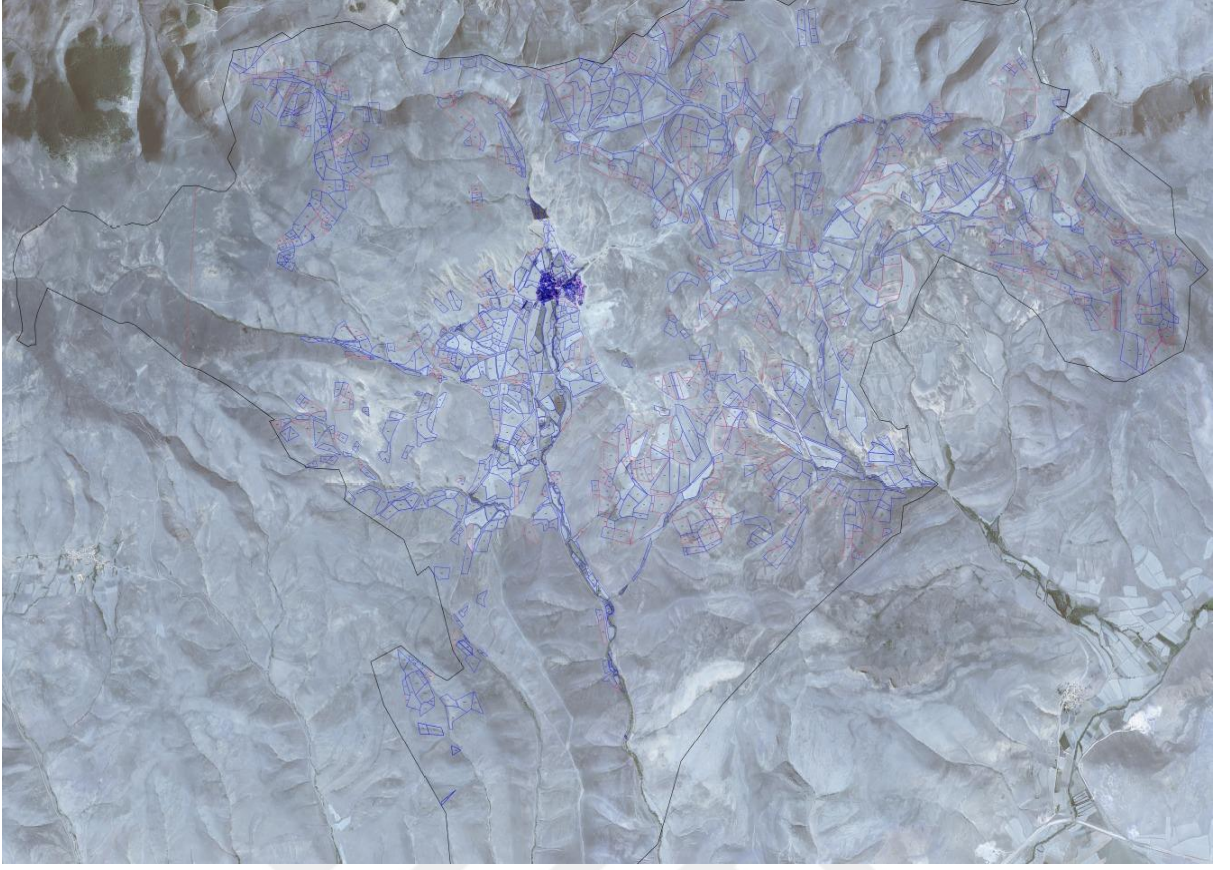
Tablo 4 ve Şekil 6 incelendiğinde tapu tescil alanı 25691.80 da olan Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Kırkpınar köyünde 26981.8 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmıştır. Toplulaştırma öncesi proje alanında farklı şekillerde ve irili ufaklı 1141 adet olan parsel sayısı 443 adet azalarak arazi toplulaştırma projesi sonrasında 698 adete kadar gerilemiştir. Arazi toplulaştırma projesi ile 23.65 da olan ortalama parsel büyüklüğü ise 13.16 da artarak 36.81 da'a ulaşmıştır. Toplulaştırma oranının yaklaşık %38.82 olarak gerçekleştiği Kırkpınar köyünde ortalama parsel büyüklüklerinde %55.64 oranında bir artış olduğu görülebilmektedir. 47.92 olan ortalama işletme büyüklüğü ise 2.29 azalışla 45.63 olarak gerçekleşmiştir.

Kitre köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Kitre köyü Bayburt'tan yaklaşık 37 km uzaklıkta bulunmaktadır. Kitre köyünde toplam 65 hanede 180 kişi yaşamlarına devam etmektedir. Köyde ÇKS'ne kayıtlı kişi sayısı ile 37 olarak belirlenmiştir. Tapu tescil alanı 47953.7 da olan Kitre köyünde 50223.1 da'lık tarım arazisine arazi toplulaştırma projesi uygulanmış olup, proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasının uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 5 ve Şekil 7'de gösterilmiştir.

Tablo 5. *Kitre Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	50223.1	
Tapu tescil alanı	da	47953.7	
Parsel sayısı	adet	1371	795
Ortalama parsel büyüklüğü	da	36.63	60.32
Ortalama işletme büyüklüğü	-	40.77	38.92
Toplulaştırma oranı	%	42.01	
Toplam malik sayısı	kişi	4560	
Toplam işletme sayısı	adet	1232	

Şekil 7. Kitre köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

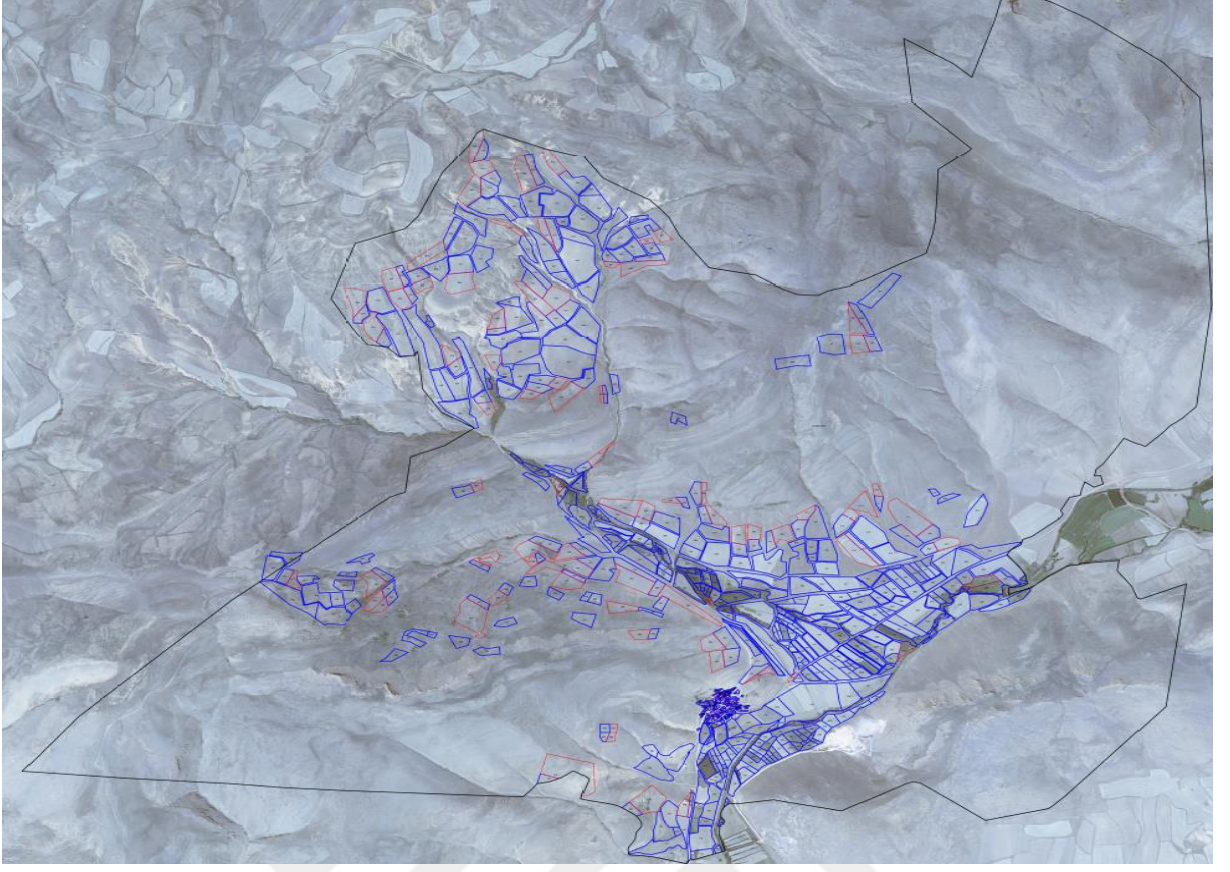
Tablo 5 ve Şekil 7 incelendiğinde Bayburt ili Merkez ilçesine bağlı Kitre köyünde toplam malik sayısı 4560 kişi, toplam işletme sayısı ise 1232 adettir. Tapu tescil alanı 47953.7 da olan köyde, arazi toplulaştırma projesi uygulanan toplam proje alanı 50223.1 da'dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanmadan önce 1371 adet olan parsel sayısı yaklaşık %42.01'lik bir azalmayla 795 adete kadar gerilemiştir. Buna karşın 36.63 da olan ortalama parsel büyüklüğü ise 23.69 da artarak 60.32 da olarak gerçekleşmiş olup toplulaştırma oranı %42.01 olarak gerçekleşmiştir.

Manas köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Manas köyü Bayburt il merkezine uzaklığı 27 km olup, toplam 65 kişinin yaşadığı köyde hane sayısı toplam 15'dir. ÇKS'ne kayıtlı 6 kişi bulunmakta olan köyde 20795.8 dekar tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulaması yapılmış olup, toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrilere sahip ortalama parsel büyüklüğü 39.61 da olan 525 adet parsel bulunmaktadır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan Manas köyünde proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 6 ve Şekil 8'de gösterilmiştir.

Tablo 6. *Manas Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	20795.8	
Tapu tescil alanı	da	20227.00	
Parsel sayısı	adet	525	283
Ortalama parsel büyüklüğü	da	39.61	71.47
Ortalama işletme büyüklüğü	-	62.83	61.11
Toplulaştırma oranı	%	46.09	
Toplam malik sayısı	kişi	2151	
Toplam işletme sayısı	adet	331	

Şekil 8. Manas köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

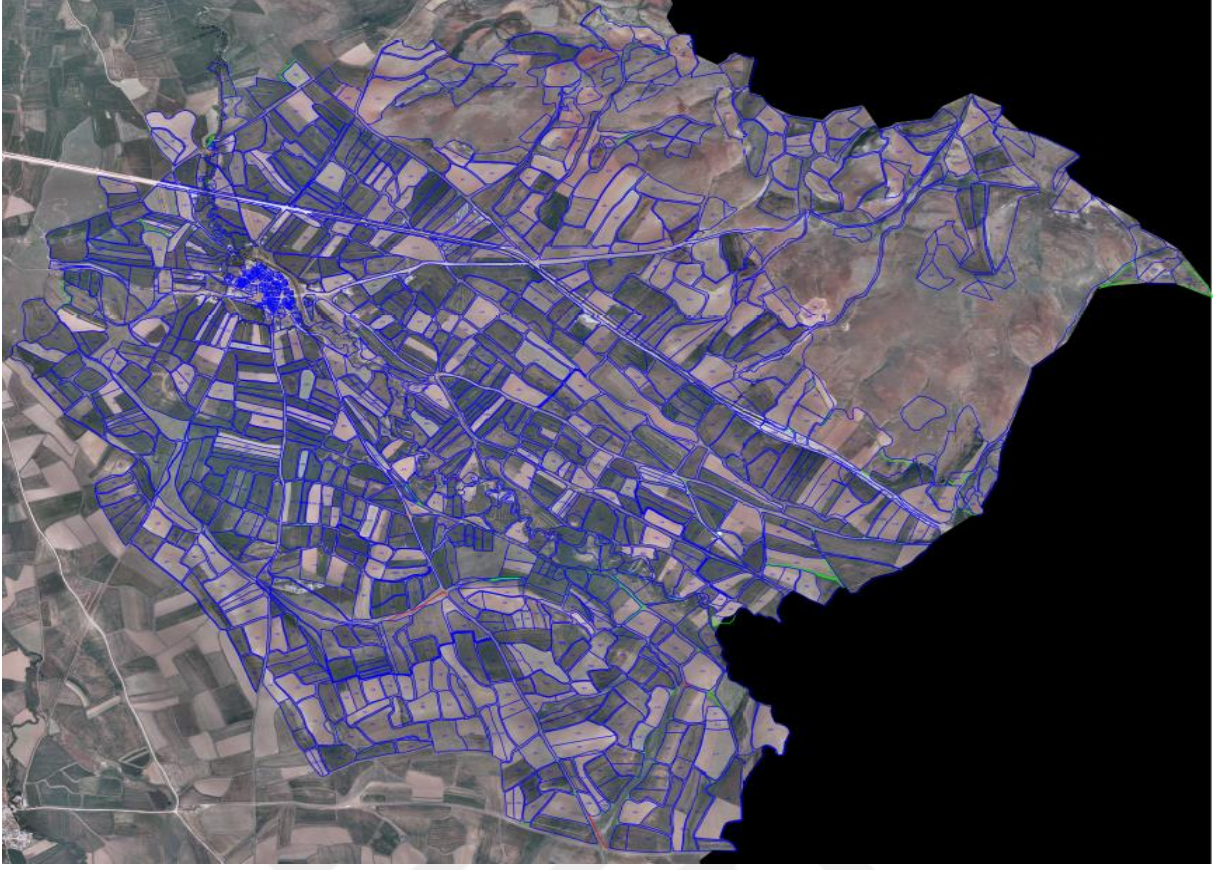
Tablo 6 ve Şekil 8 görüldüğü üzere tapu tescil alanı 20227.00 da olan Manas köyünde toplam proje alanı 20795.8 da olarak belirlenmiştir. Arazi toplulaştırma projesi uygulaması sonrasında 525 olan toplam parsel sayısı 242 adet azalarak 283 adete gerilemiştir. Buna karşın ortalama parsel büyüklüğü 31.86 da artarak 39.61 da'dan 71.47 da'a ulaşmıştır. Köyde ortalama işletme büyüklüğü arazi toplulaştırma projesi uygulanmadan önce 62.83 iken, arazi toplulaştırma projesi sonrasında bu değer 61.11 olarak gerçekleşmiştir. Toplam malik sayısının 2151, toplam işletme sayısının 331 olduğu köyde toplulaştırma oranı 46.09 olarak gerçekleşmiştir.

Oruçbeyli köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan ve Bayburt şehir merkezine 24 km uzaklığa sahip olan Oruçbeyli köyünün toplam nüfusu 327 kişidir. Toplam hane sayısının 90 olduğu köyde ÇKS'ne kayıtlı çiftçi sayısı ise toplam 56 kişidir. Toplam tapu tescil alanı 17706.40 da olan Oruçbeyli köyünde 18960.76 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmış, toplulaştırma öncesi proje alanında farklı şekillerdeki 951 adet parsel arazi toplulaştırma projesi uygulanmış ve proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 7 ve Şekil 9'da gösterilmiştir.

Tablo 7. *Oruçbeyli Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	18960.76	
Tapu tescil alanı	da	17706.40	
Parsel sayısı	adet	951	616
Ortalama parsel büyüklüğü	da	19.94	28.74
Ortalama işletme büyüklüğü	-	24.66	23.03
Toplulaştırma oranı	%	35.22	
Toplam malik sayısı	kişi	3306	
Toplam işletme sayısı	adet	769	

Şekil 9. Oruçbeyli köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

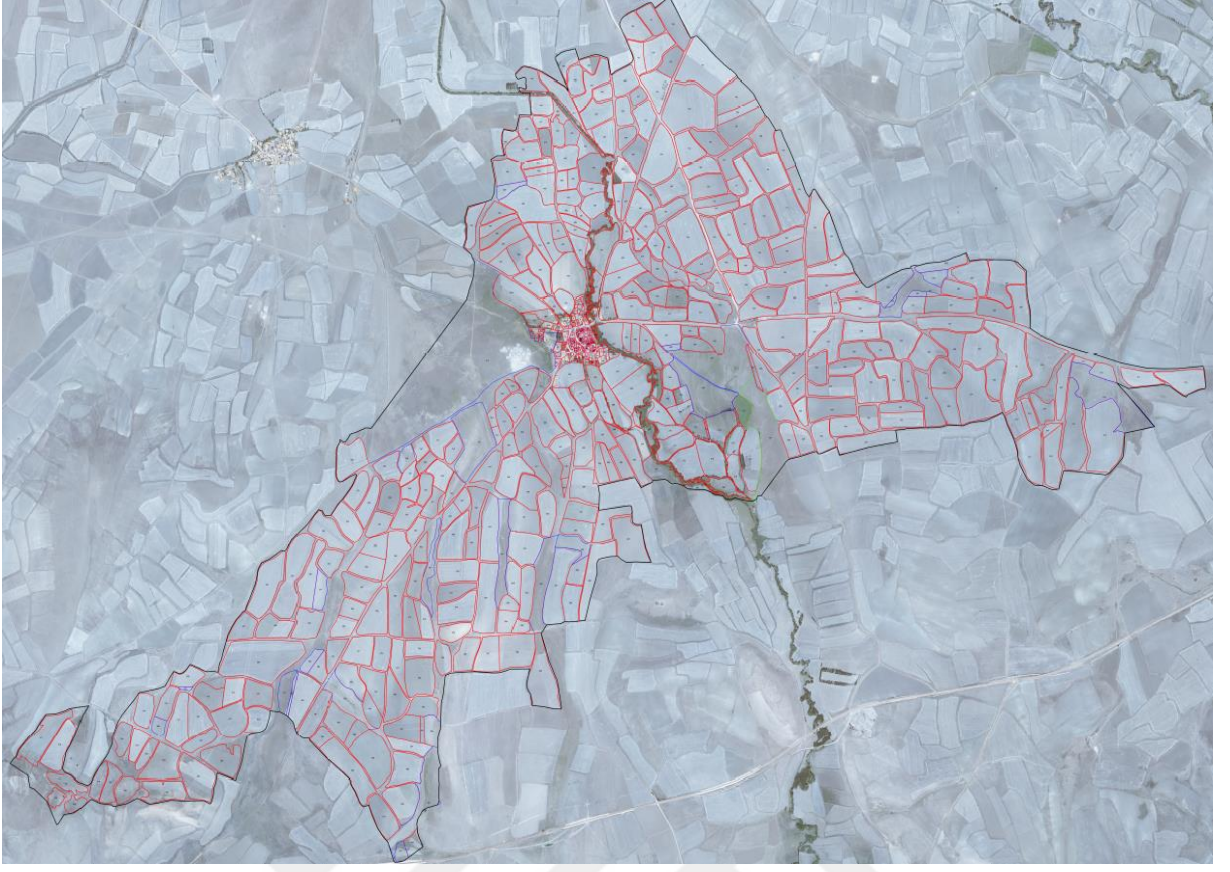
Tapu tescil alanı 17706.40 da olan Oruçbeyli köyünde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 18960.76 da'dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan köyde toplulaştırma öncesi 951 adet olan parsel sayısı 335 adet azalarak 616 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 8.8 da artarak 19.94 da'dan 28.74 da'a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 24.66'dan gerileyerek 23.03'e düşmüştür. Toplam malik sayısının 3306, toplam işletme sayısının 769 olduğu Oruçbeyli köyünde toplulaştırma oranı %35.22 olarak gerçekleşmiştir.

Rüştü köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Rüştü Köyü Bayburt il merkezinden 24 km uzaklıkta olup, Rüştü Köyü'nün toplam nüfusu 175 kişi, toplam hane sayısı ise 35'dir. ÇKS'ne kayıtlı 25 kişinin olduğu köyde tapu tescil alanı 9879.60 da olup toplam 10747.84 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmıştır. Toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrik şekillerde 508 adet parsel arazi toplulaştırma projesi uygulanmış ve proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 8 ve Şekil 10'da gösterilmiştir.

Tablo 8. *Rüştü Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	10747.84	
Tapu tescil alanı	da	9879.60	
Parsel sayısı	adet	508	283
Ortalama parsel büyüklüğü	da	21.16	34.91
Ortalama işletme büyüklüğü	-	24.15	22.20
Toplulaştırma oranı	%	44.29	
Toplam malik sayısı	kişi	2092	
Toplam işletme sayısı	adet	445	

Şekil 10. Rüşti köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 8 ve Şekil 10’da görülebileceği üzere tapu tescil alanı 9879.60 da olan Rüştü köyünde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 10747.84 da’dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan köyde toplulaştırma öncesi 508 adet olan parsel sayısı 225 adet azalarak 283 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 13.75 da artarak 21.16 da’dan 34.91 da’a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 24.15’den gerileyerek 22.20’ye düşmüştür. Toplam malik sayısının 2092, toplam işletme sayısının 445 olduğu Rüştü köyünde toplulaştırma oranı %44.29 olarak gerçekleşmiştir.

Tomlacık köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Tomlacık köyü, Bayburt il merkezine 26 km uzaklıkta olup, köyde toplam 148 kişi yaşamaktadır. Toplam hane sayısının 35 olduğu köyde ÇKS’ne kayıtlı 33 kişi bulunmaktadır. 11418.3 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesinin uygulandığı köyde, toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrik şekillerde ortalama parsel büyüklüğü 23.74 da olan 481 adet parsel bulunmaktadır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan Tomlacık köyüne ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 9 ve Şekil 11’de gösterilmiştir.

Tablo 9. *Tomlacık Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	11418.3	
Tapu tescil alanı	da	10715.70	
Parsel sayısı	adet	481	295
Ortalama parsel büyüklüğü	da	23.74	36.32
Ortalama işletme büyüklüğü	-	29.74	27.91
Toplulaştırma oranı	%	38.66	
Toplam malik sayısı	kişi	1089	
Toplam işletme sayısı	adet	384	

Şekil 11. Tomlacık köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 9 ve Şekil 11’de görülebileceği üzere tapu tescil alanı 10715.70 da olan Tomlacık köyünde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 11418.3 da’dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan köyde toplulaştırma öncesi 481 adet olan parsel sayısı 186 adet azalarak 295 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 12.58 da artarak 23.74 da’dan 36.32 da’a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 29.74’den gerileyerek 27.91’e düşmüştür. Toplam malik sayısının 1089, toplam işletme sayısının 384 olduğu Tomlacık köyünde toplulaştırma oranı ise %38.66 olarak gerçekleşmiştir.

Demirözü ilçesi.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Demirözü ilçesi Bayburt il merkezine 32 km uzaklıkta olup, ilçede 9.247 kişi yaşamaktadır. ÇKS’ne kayıtlı 93 kişinin bulunduğu ilçede tapu tescil alanı 28448.30 da olup 29931 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmıştır. Toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrik şekillerde ve ortalama parsel büyüklüğü 28.89 da olan 1036 adet parsel bulunmaktadır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan Demirözü ilçesine ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 10 ve Şekil 12’de gösterilmiştir.

Tablo 10. *Demirözü İlçesi Arazi Toplulaştırma Projesine İlişkin Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	29931	
Tapu tescil alanı	da	28448.30	
Parsel sayısı	adet	1036	761
Ortalama parsel büyüklüğü	da	28.89	37.38
Ortalama işletme büyüklüğü	-	22.09	21.00
Toplulaştırma oranı	%	26.54	
Toplam malik sayısı	kişi	4470	
Toplam işletme sayısı	adet	1355	

Şekil 12. Demirözü ilçesinin arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

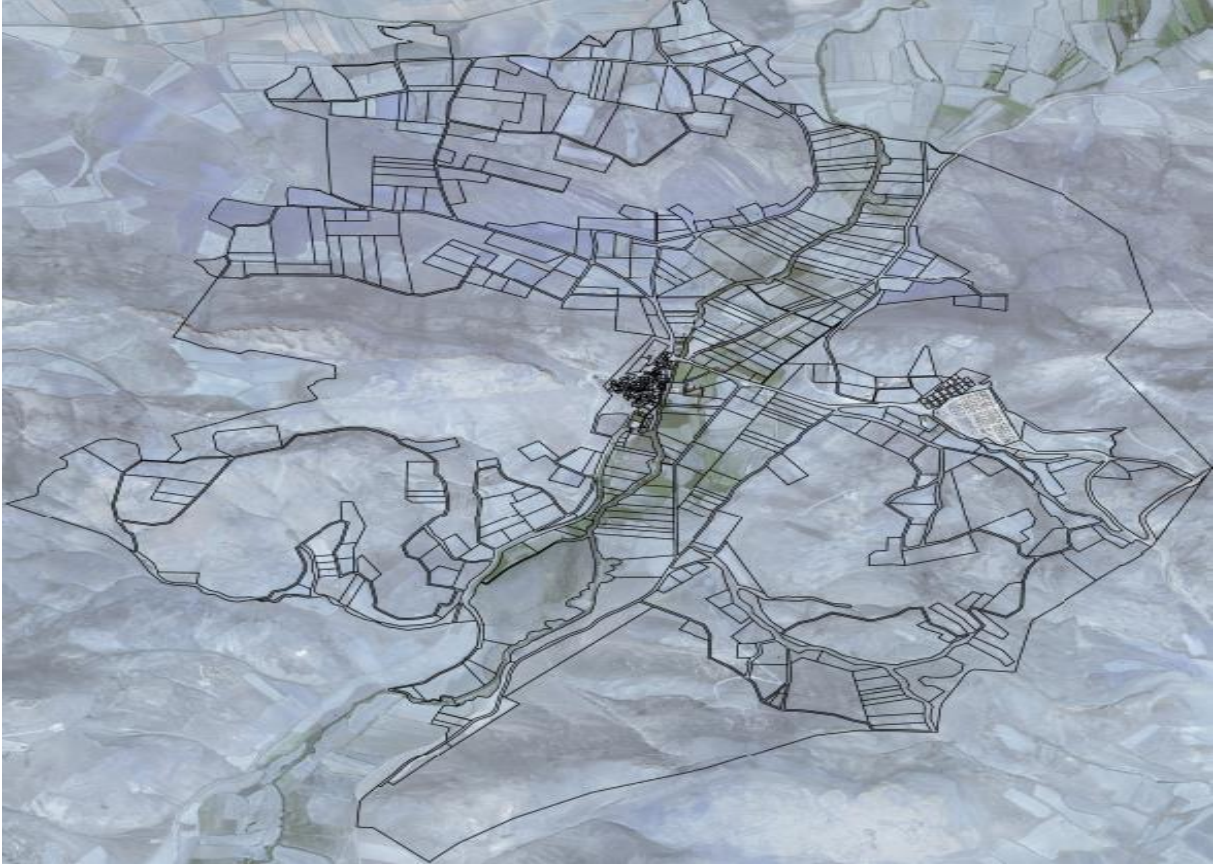
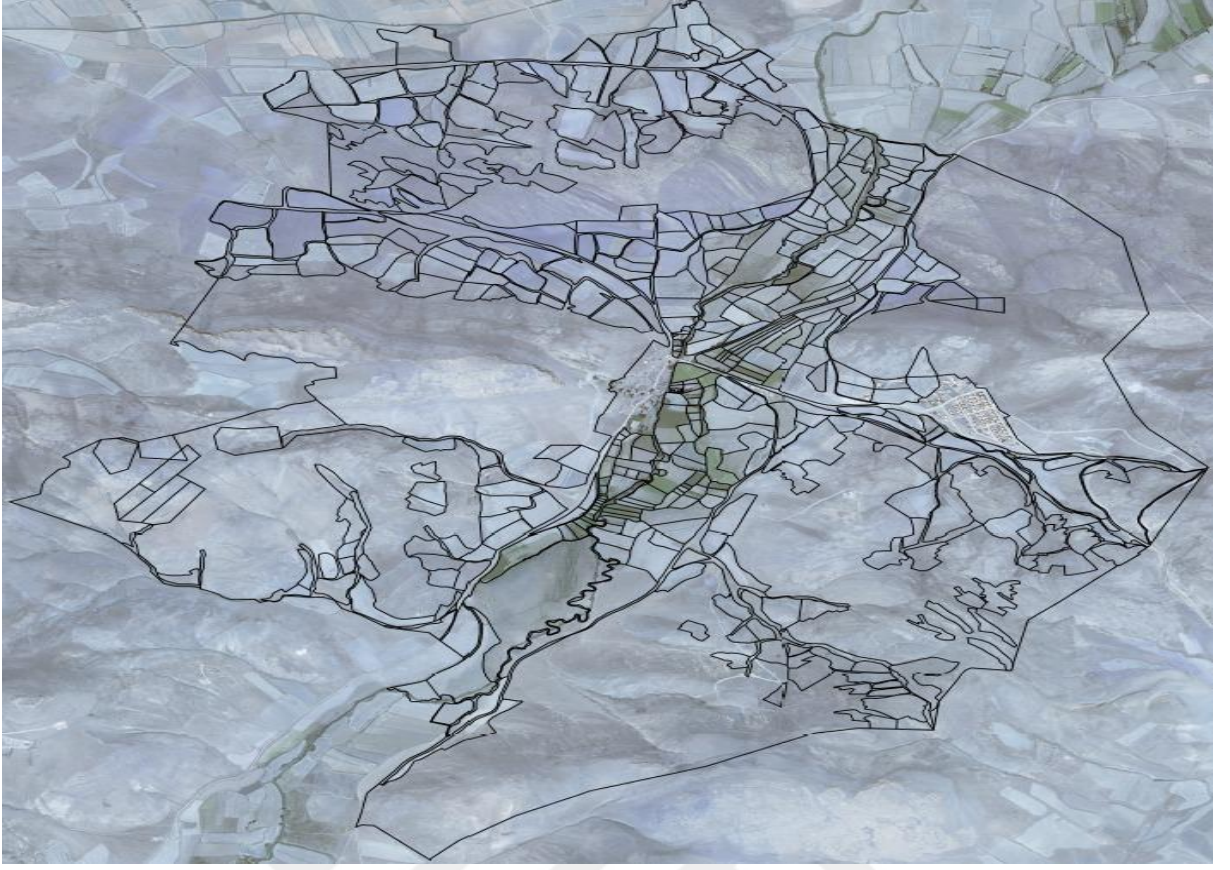
Tablo 10 ve Şekil 12 incelendiğinde tapu tescil alanı 28448.30 da olan Demirözü ilçesinde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 29931 da'dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan ilçede toplulaştırma öncesi 1036 adet olan parsel sayısı 275 adet azalarak 761 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 8.49 da artarak 28.89 da'dan 37.38 da'a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 22.09'dan gerileyerek 21.00'a düşmüştür. Toplam malik sayısının 4470, toplam işletme sayısının 1355 olduğu Demirözü ilçesinde toplulaştırma oranı ise %26.54 olarak gerçekleşmiştir.

Çakırözü köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Çakırözü köyü Bayburt il merkezinden 34 km, Demirözü ilçe merkezinden 4 km uzaklıktadır. Çakırözü köyünün toplam nüfusu 179 kişi olup toplam hane sayısı 52'dir. ÇKS'ne kayıtlı 6 kişinin bulunduğu ve tapu tescil alanının 11033.40 da olduğu köyde toplam 11700.5 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmıştır. Arazi toplulaştırma projesi öncesinde proje alanında farklı geometrik şekillerde ortalama parsel büyüklüğü 24.33 da olan 481 adet parsel bulunmakta olup arazi toplulaştırma projesi uygulanan Çakırözü köyüne ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 11 ve Şekil 13'de gösterilmiştir.

Tablo 11. *Çakırözü Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	11700.5	
Tapu tescil alanı	da	11033.40	
Parsel sayısı	adet	481	431
Ortalama parsel büyüklüğü	da	24.33	25.60
Ortalama işletme büyüklüğü	-	19.80	18.67
Toplulaştırma oranı	%	10.39	
Toplam malik sayısı	kişi	3488	
Toplam işletme sayısı	adet	591	

Şekil 13. Çakırözü köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 11 ve Şekil 13 incelendiğinde tapu tescil alanı 11033.40 da olan Çakıröz köyünde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 11700.5 da'dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan ilçede toplulaştırma öncesi 481 adet olan parsel sayısı 50 adet azalarak 431 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 1.27 da artarak 24.33 da'dan 25.60 da'a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 19.80'den gerileyerek 18.67'ye düşmüştür. Toplam malik sayısının 3488, toplam işletme sayısının 591 olduğu Çakıröz köyünde toplulaştırma oranı ise %10.39 olarak gerçekleşmiştir.

Çatalçeşme köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Çatalçeşme köyü Bayburt il merkezinden 38 km, Demirözü ilçe merkezinden 5 km uzaklık bulunmaktadır. Köyün toplam nüfusu 189 kişi olup toplam hane sayısı 55'dir. ÇKS'ne kayıtlı 20 kişinin bulunduğu ve tapu tescil alanının 7883.50 da olduğu köyde 8436.2 da'lık tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmıştır. Arazi toplulaştırma projesi öncesinde proje alanında farklı geometrik şekillerde ortalama parsel büyüklüğü 20.83 da olan 405 adet parsel bulunmakta olup arazi toplulaştırma projesi uygulanan Çatalçeşme köyüne ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 12 ve Şekil 14'de gösterilmiştir.

Tablo 12. *Çatalçeşme Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	8436.2	
Tapu tescil alanı	da	7883.50	
Parsel sayısı	adet	405	280
Ortalama parsel büyüklüğü	da	20.83	28.16
Ortalama işletme büyüklüğü	-	17.43	16.29
Toplulaştırma oranı	%	30.86	
Toplam malik sayısı	kişi	1196	
Toplam işletme sayısı	adet	484	

Şekil 14. Çatalçeşme köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 12 ve Şekil 14 incelendiğinde tapu tescil alanı 7883.50 da olan Çatalçeşme köyünde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 8436.2 da'dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan köyde toplulaştırma öncesi 405 adet olan parsel sayısı 125 adet azalarak 280 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 7.33 da artarak 20.83 da'dan 28.16 da'a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 17.43'den gerileyerek 16.29'a düşmüştür. Toplam malik sayısının 1196, toplam işletme sayısının 484 olduğu Çatalçeşme köyünde toplulaştırma oranı ise %30.86 olarak gerçekleşmiştir.

Çiftetaş Mahallesi.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Çiftetaş Mahallesi Bayburt il merkezinden 31 km, Demirözü ilçe merkezinden 4 km uzaklıkta olup, mahallede toplam 145 kişi yaşamaktadır. ÇKS'ne kayıtlı toplam 17 kişi bulunmaktadır. Tapu tescil alanının 11457.60 da olduğu mahallede 12350.8 da tarım arazisine arazi toplulaştırma projesi uygulanmış olup, toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrik şekillerde ve ortalama parsel büyüklüğü 19.54 da olan 632 adet parsel bulunmaktadır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan Çiftetaş Mahallesi'ne ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 13 ve Şekil 15'de gösterilmiştir.

Tablo 13. *Çiftetaş Mahallesi Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	12350.80	
Tapu tescil alanı	da	11457.60	
Parsel sayısı	adet	632	332
Ortalama parsel büyüklüğü	da	19.54	34.51
Ortalama işletme büyüklüğü	-	24.26	22.51
Toplulaştırma oranı	%	47.46	
Toplam malik sayısı	kişi	2759	
Toplam işletme sayısı	adet	509	

Şekil 15. Çiftetaş mahallesi'nin arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 13 ve Şekil 15 incelendiğinde tapu tescil alanı 11457.60 da olan Çiftetaş Mahallesi'nde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 12350.80 da'dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan mahallede toplulaştırma öncesi 632 adet olan parsel sayısı 300 adet azalarak 332 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 14.97 da artarak 19.54 da'dan 34.51 da'a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 24.26'dan gerileyerek 22.51'e düşmüştür. Toplam malik sayısının 2759, toplam işletme sayısının 509 olduğu Çiftetaş Mahallesi'nde toplulaştırma oranı ise %47.46 olarak gerçekleşmiştir.

Güneşli Mahallesi.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Güneşli Mahallesi Bayburt il merkezinden 38 km, Demirözü ilçe merkezinden 5 km uzaklıkta olup, mahallede yaşayan toplam nüfus 189 kişidir. Toplam hane sayısının 55 olduğu mahallede ÇKS'ne kayıtlı 20 kişi bulunmaktadır. Tapu tescil alanının 14478.20 da olduğu mahallerde 15640.5 da tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmış olup, toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrik şekillerde 582 adet parsel bulunmaktadır. Toplulaştırma öncesinde ortalama parsel büyüklüğünün 26.87 da olduğu mahalleye ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 14 ve Şekil 16'da gösterilmiştir.

Tablo 14. *Güneşli Mahallesi Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	15640.50	
Tapu tescil alanı	da	14478.20	
Parsel sayısı	adet	582	456
Ortalama parsel büyüklüğü	da	26.87	31.75
Ortalama işletme büyüklüğü	-	22.47	20.80
Toplulaştırma oranı	%	21.64	
Toplam malik sayısı	kişi	4715	
Toplam işletme sayısı	adet	696	

Şekil 16. Güneşli mahallesi'nin arazi toplulaştırma öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 14 ve Şekil 16 incelendiğinde tapu tescil alanı 14478.20 da olan Güneşli Mahallesi'nde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 15640.50 da'dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan mahallede toplulaştırma öncesi 582 adet olan parsel sayısı 126 adet azalarak 456 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 4.88 da artarak 26.87 da'dan 31.75 da'a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 22.47'dan gerileyerek 20.80'e düşmüştür. Toplam malik sayısının 4715, toplam işletme sayısının 696 olduğu Güneşli Mahallesi'nde toplulaştırma oranı ise %21.64 olarak gerçekleşmiştir.

Karayaşmak köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Karayaşmak köyü Bayburt il merkezine 35 km, Demirözü ilçe merkezine 5 km uzaklıkta bulunmaktadır. ÇKS'nde 8 kişinin kayıtlı olduğu köyün toplam nüfusu 62 kişi olup toplam hane sayısı 17'dir. 6767.8 da'lık tarım arazisinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmış olup, toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrik şekillerde 137 adet parsel bulunmaktadır. Toplulaştırma öncesi ortalama parsel büyüklüğünün 49.40 da olduğu köye ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ait uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 15 ve Şekil 17'de gösterilmiştir.

Tablo 15. *Karayaşmak Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	6767.80	
Tapu tescil alanı	da	6494.80	
Parsel sayısı	adet	137	98
Ortalama parsel büyüklüğü	da	49.40	66.27
Ortalama işletme büyüklüğü	-	34.01	32.64
Toplulaştırma oranı	%	28.46	
Toplam malik sayısı	kişi	676	
Toplam işletme sayısı	adet	199	

Şekil 17. Karayaşmak köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

Tablo 15 ve Şekil 17 incelendiğinde tapu tescil alanı 6494.80 da olan Karayaşmak köyünde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 6767.80 da'dır. Arazi toplulaştırması projesi uygulanan mahallede toplulaştırma öncesi 137 adet olan parsel sayısı 39 adet azalarak 98 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 16.87 da artarak 49.40 da'dan 66.27 da'a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 34.01'den gerileyerek 32.64'e düşmüştür. Toplam malik sayısının 676, toplam işletme sayısının 199 olduğu Karayaşmak köyünde toplulaştırma oranı ise %28.46 olarak gerçekleşmiştir.

Yelpınar köyü.

Uygulama alanı içerisinde yer alan Yelpınar Köyü Bayburt il merkezinden 21 km, Demirözü ilçe merkezinden 10 km uzaklıkta bulunmaktadır. ÇKS'ne kayıtlı 17 kişinin bulunduğu köyde toplam 127 kişi yaşamaktadır. Tapu tescil alanının 13151.00 da olduğu köyde 14204.00 da tarım arazisine arazi toplulaştırma projesi uygulanmış olup toplulaştırma öncesi proje alanında farklı geometrik şekillerde 524 adet parsel bulunmaktadır. Toplulaştırma öncesi ortalama parsel büyüklüğünün 27.11 da olduğu köye ait proje alanında elde edilen sayısal veriler ve toplulaştırma öncesi ve sonrasına ilişkin uydu görüntüleri sırasıyla Tablo 16 ve Şekil 18'de gösterilmiştir.

Tablo 16. *Yelpınar Köyü Arazi Toplulaştırma Projesine Ait Sayısal Veriler*

	Birim	Eski	Yeni
Proje alanı	da	14204.00	
Tapu tescil alanı	da	13151.00	
Parsel sayısı	adet	524	332
Ortalama parsel büyüklüğü	da	27.11	39.61
Ortalama işletme büyüklüğü	-	27.42	25.39
Toplulaştırma oranı	%	36.64	
Toplam malik sayısı	kişi	3828	
Toplam işletme sayısı	adet	518	

Şekil 18. Yelpinar köyünün arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrası görünümü.

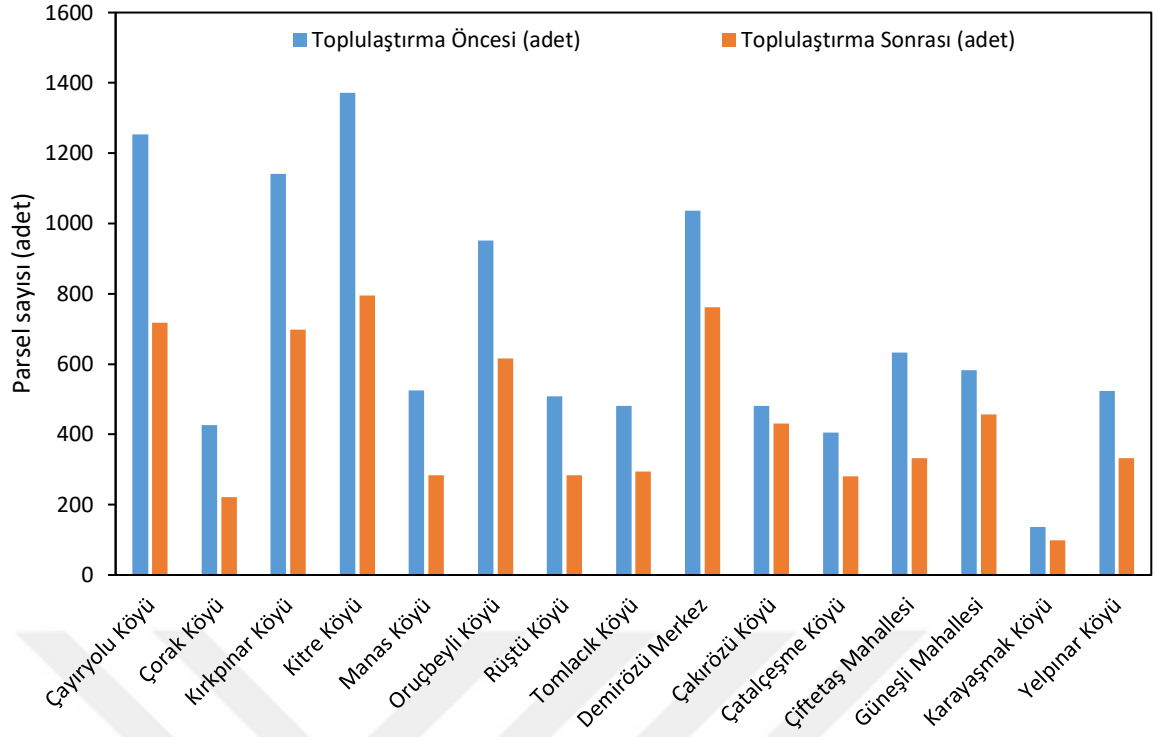
Tablo 16 ve Şekil 18’de görüldüğü üzere tapu tescil alanı 13151.00 da olan Yelpınar köyünde arazi toplulaştırma uygulanan toplam proje alanı 14204.00 da’dır. Arazi toplulaştırma projesi uygulanan mahallede toplulaştırma öncesi 524 adet olan parsel sayısı 192 adet azalarak 332 adete gerilemişken, ortalama parsel büyüklüğü ise 12.5 da artarak 27.11 da’dan 36.91 da’a yükselmiştir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 27.42’den gerileyerek 25.39’a düşmüştür. Toplam malik sayısının 3828, toplam işletme sayısının 518 olduğu Yelpınar köyünde toplulaştırma oranı ise %36.64 olarak gerçekleşmiştir.

Tartışma

Arazi toplulaştırma projesi uygulanan köylerde toplulaştırma yapılan parsel sayıları ve toplulaştırma oranları Tablo 17 ve Şekil 19’da görülmektedir.

Tablo 17. *Parsel Sayılarının Değişimleri*

	Toplulaştırma Öncesi Parsel Sayısı (adet)	Toplulaştırma Sonrası Parsel Sayısı (adet)	Toplulaştırma Oranı (%)
Çayırolu köyü	1253	718	42.70
Çorak köyü	427	222	48.01
Kırkpınar köyü	1141	698	38.83
Kitre köyü	1371	795	42.01
Manas köyü	525	283	46.10
Oruçbeyli köyü	951	616	35.23
Rüştü köyü	508	283	44.29
Tomlacık köyü	481	295	38.67
Demirözü ilçesi	1036	761	26.54
Çakırözü köyü	481	431	10.40
Çatalçeşme köyü	405	280	30.86
Çiftetaş Mahallesi	632	332	47.47
Güneşli Mahallesi	582	456	21.65
Karayaşmak köyü	137	98	28.47
Yelpınar köyü	524	332	36.64

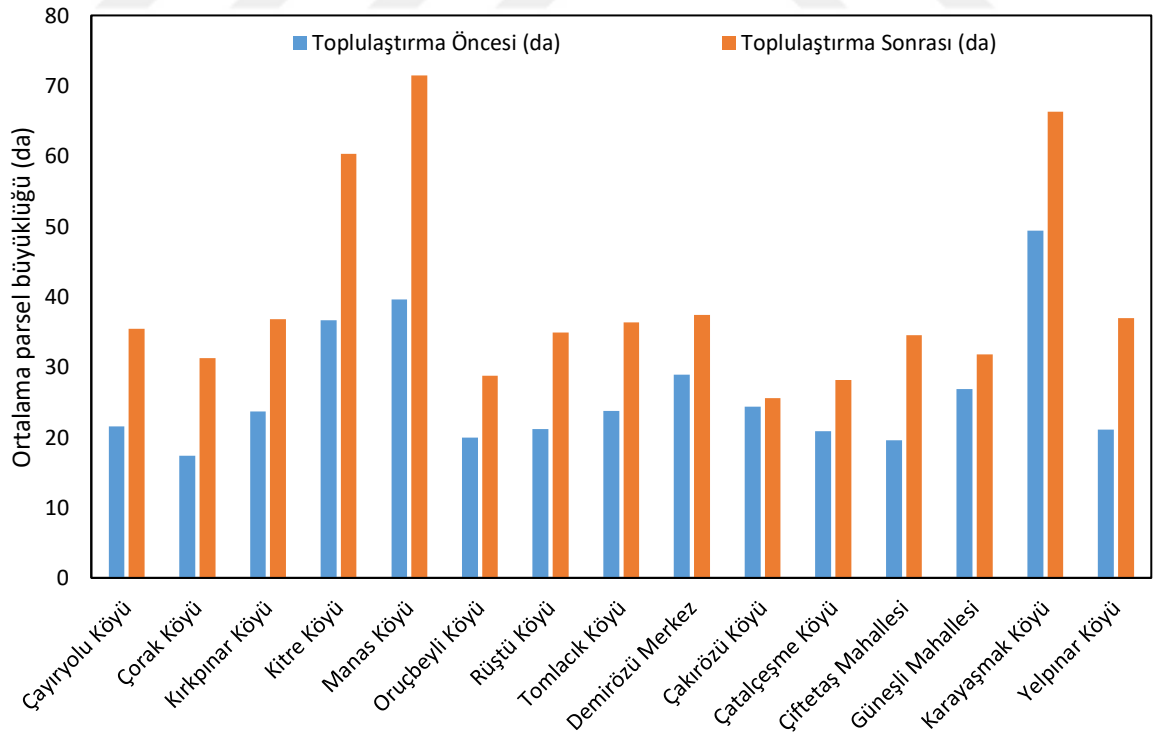
Şekil 19. Parsel sayılarının değişimleri.

Tablo 17 ve Şekil 19 incelendiğinde arazi toplulaştırma projesinde toplulaştırma oranı en fazla olan köy %48.01 ile Çorak köyü olup Çorak köyünü %47.47 ile Çifttaş Mahallesi, %46.10 ile Manas köyü izlemektedir. Arazi toplulaştırma projesinde toplulaştırma oranı en az olan yerler ise sırasıyla %10.40, %21.65 ve %26.54'lük toplulaştırma oranlarıyla Çakıröz köyü, Güneşli Mahallesi ve Demiröz ilçesidir. Çayır yolu, Kırkpınar, Kitre, Oruçbeyli, Rüştü, Tomlacık, Çatalçeşme, Karayaşmak ve Yelpınar köylerinde ise arazi toplulaştırma oranları sırasıyla %42.70, %38.83, %42.01, %35.23, %44.29, %38.67, %30.86, %28.47 ve %36.64 olarak gerçekleşmiştir.

Ortalama parsel büyüklüklerinin arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrasındaki yüzdelik değişimleri Tablo 18 ve Şekil 20'de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo 18. Ortalama Parsel Büyüklüklerinin Değişimleri

	Toplulaştırma Öncesi (da)	Toplulaştırma Sonrası (da)	Artış (%)
Çayırolu köyü	21.52	35.44	64.68
Çorak köyü	17.35	31.27	80.23
Kırkpınar köyü	23.65	36.81	55.64
Kitre köyü	36.63	60.32	64.67
Manas köyü	39.61	71.47	80.43
Oruçbeyli köyü	19.94	28.74	44.13
Rüştü köyü	21.16	34.91	64.98
Tomlacık köyü	23.74	36.32	52.99
Demirözü ilçesi	28.89	37.38	29.39
Çakırözü köyü	24.33	25.60	5.22
Çatalçeşme köyü	20.83	28.16	35.19
Çiftetaş Mahallesi	19.54	34.51	76.61
Güneşli Mahallesi	26.87	31.75	18.16
Karayaşmak köyü	49.40	66.27	34.15
Yelpınar köyü	27.11	39.61	46.11

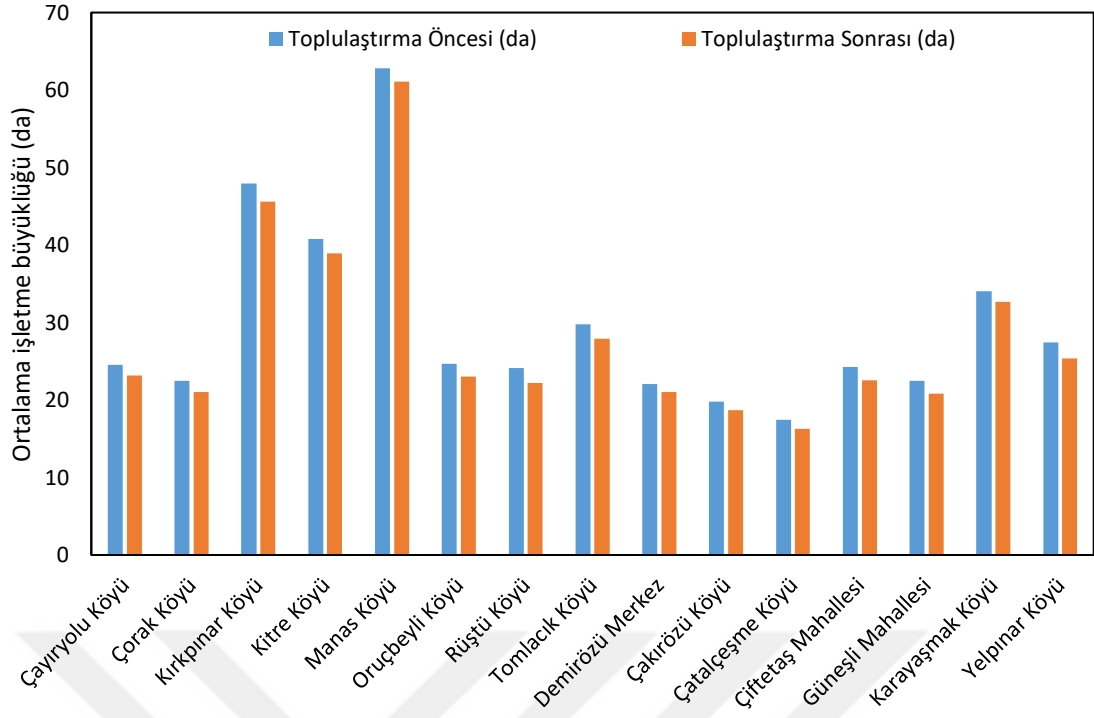
Şekil 20. Ortalama parsel büyüklüklerinin değişimleri.

Tablo 18 ve Şekil 20 incelendiğinde arazi toplulaştırma projesinde ortalama parsel büyüklüğünün en çok arttığı yer %80.43 oranında artışla Manas köyü olup, Manas köyünü %80.23 artış ile Çorak köyü ve %76.61 artış ile Çiftetaş Mahallesi takip etmektedir. Ortalama parsel büyüklüğünün en az arttığı köy ya da mahalleler ise %5.22 oranında bir artışla Çakırözü köyü, %18.16 oranında bir artışla Güneşli Mahallesi ve %29.39 oranında bir artışla Demirözü ilçesi olarak hesaplanmıştır. Arazi toplulaştırma proje sahalarının bütünü ele alındığında toplulaştırma yapılmadan önce ortalama parsel büyüklükleri 26.30 da iken toplulaştırma yapıldıktan sonra bu değer 13.42 da artarak 39.72 da olarak gerçekleşmiştir. Proje alanlarında ortalama parsel büyüklüğü ortalama %51.02 oranında artış gerçekleşmiştir. Arazi toplulaştırma projesi öncesi ortalama parsel büyüklüğü en küçük olan köy 17.35 da ile Çorak köyü iken toplulaştırmadan sonra 25.64 da ile Çakırözü köyü olmuştur. Buna karşın, arazi toplulaştırma projesi öncesinde ortalama parsel büyüklüğü en büyük olan köy 49.40 da ile Karayaşmak köyü iken, 71.47 da ile Manas köyü proje ile ortalama parsel büyüklüğü en fazla olan köy olmuştur.

Ortalama işletme büyüklüklerinin arazi toplulaştırma projesi öncesi ve sonrasındaki yüzdelik değişimleri Tablo 19 ve Şekil 21’de görülebilmektedir.

Tablo 19. Ortalama İşletme Büyüklüklerinin Değişimleri

	Toplulaştırma Öncesi (adet)	Toplulaştırma Sonrası (adet)	Artış (%)
Çayır yolu köyü	24.56	23.18	-5.62
Çorak köyü	22.45	21.03	-6.33
Kırkpınar köyü	47.92	45.63	-4.78
Kitre köyü	40.77	38.92	-4.54
Manas köyü	62.83	61.11	-2.74
Oruçbeyli köyü	24.66	23.03	-6.61
Rüştü köyü	24.15	22.20	-8.07
Tomlacık köyü	29.74	27.91	-6.15
Demirözü ilçesi	22.09	21.00	-4.93
Çakırözü köyü	19.80	18.67	-5.71
Çatalçeşme köyü	17.43	16.29	-6.54
Çiftetaş Mahallesi	24.26	22.51	-7.21
Güneşli Mahallesi	22.47	20.80	-7.43
Karayaşmak köyü	34.01	32.64	-4.03
Yelpınar köyü	27.42	25.39	-7.40

Şekil 21. Ortalama işletme büyüklüklerinin değişimleri.

Tablo 19 ve Şekil 21 incelendiğinde arazi toplulaştırma projesi uygulanmadan önce ve sonra ortalama işletme büyüklüğü arasında yüzde olarak dekari en fazla azalan köy %8.07 azalma ile Rüştü köyü, yüzde olarak dekari en az azalan köy ise %2.73 azalma ile Manas köyüdür. Arazi toplulaştırma projesi sonrasında Demirözü ilçe merkezinde ortalama işletme büyüklüklerinde %5.62’lik bir azalma meydana gelmiştir. Çiftetaş ve Güneşli Mahallelerinde sırasıyla %7.21 ve %7.43’lik azalmalar, Çayırıolu, Çorak, Kırkpınar, Kitre, Oruçbeyli, Tomlacık, Çakırözü, Çatalçeşme, Karayaşmak ve Yelpınar köylerinde ise sırasıyla %5.62, %6.33, %4.78, %4.54, %6.61, %6.15, %5.71, %6.54, %4.03 ve %7.40’lik azalmalar meydana gelmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

İşletmelerin sahip olduğu arazi büyüklüklerinin yetersiz olması, işletmelerde ulaşım ve taşıma kayıplarını ve işletme maliyetlerini arttırmaktadır. Bunun sonucunda işletmeler arazilerine gereken önemi gösterememekte ve modern tarım tekniklerini uygulayacak ortam bulamamaktadırlar. Dahası bu işletmelerde yer alan arazilere yol, su, drenaj ve tesviye gibi altyapı hizmetlerinin ulaşımı güçleşmekte ve maliyetlerde aynı oranlarda artışlar meydana gelmektedir. Tarım arazilerinin parçalanması neticesinde önemli ekonomik kayıplar meydana gelmekte ve elde edilen tarımsal ürünlerin maliyetlerinin artması nedeniyle üretim ekonomik olarak yapılamamaktadır. Son dönemde tarım arazilerinin parçalanma yoluyla toprak kaybını azaltmak ve toprakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak için Medeni Kanun Miras Hukuku konusunda başlatılan çalışmaların yanı sıra arazi toplulaştırma çalışmalarının hız kazanmış olması bir taraftan tarımda üretim ve enerji verimliliğini sağlamanın yanı sıra diğer taraftan kırsal kesimdeki nüfusun hayat standartlarının yükselmesinde ve ülkenin rekabet gücünün artışında katkı sağlayacaktır. Arazi toplulaştırmasının tarla sınırı, yol ve su arklarından doğan arazi ve ürün kayıplarını azalttığı, makineli tarımı kolaylaştırdığı ve giderlerde önemli oranda azalmalar sağladığı, sulama ve ulaşımı verimli hale getirdiği, tarla içi yol ve toprak ıslahı çalışmaları gibi tarla içi geliştirme hizmetleri yapıldığından üretimi ve çiftçi gelirlerini arttırmaktadır. Arazi toplulaştırması yapılarak parseller arasındaki yol, su ve sınır anlaşmazlıkları ortadan kalktığından dolayı arazinin değeri artacak ve çiftçi toprağa daha çok bağlanacaktır.

Bayburt ili arazi toplulaştırma proje sahasında toplam 272534.56 da proje alanında toplam 257509.50 da alan tescil edilmiştir. Parçalı ve dağınık halde bulunan işletmelere ait parsellerin birleştirilmesi ve hisselerin ayrılması ile proje sahasında bulunan toplam parsel sayısı 10454 adetten 6600 adete gerilemiştir. Bu verilere göre, toplam parsel sayısının proje öncesine göre %36.86 oranında azaldığı görülmektedir. Toplulaştırma öncesi parsel sayısı en az olan köy 137 adetle Karayaşmak köyü olup toplulaştırma sonrası köyde parsel sayısı 98 adete gerilemiş, toplulaştırma öncesi parsel sayısı en fazla olan köy 1371 adet ile Kitre köyü iken, toplulaştırma sonrası köyde parsel sayısı 795 olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemizde uygulanan diğer toplulaştırma alanlarındaki değerlerle kıyaslandığında yapılan arazi toplulaştırma projesinde elde edilen değerlerin oldukça yüksek olduğu

anlaşılmaktadır. Sinop Boyabat Durağan Katılımcı Arazi Toplulaştırma Projesi'nin tümü incelendiğinde Kayaboğazı, Yabancı ve Yalnızkavak köylerinin ortalama parsel büyüklüğünün 7 da'm altında olduğunu ve diğer 14 köy ve ilçe merkezi dikkate alındığında 2 da'dan daha düşük ortalama parsel büyüklüğüne sahip yerler olduğunu belirtmiştir (Abacı, 2009; Peker, & Dağdelen, 2016). Sinop Boyabat ilçesi Cemalettin köyünde toplulaştırmadan önce 1.37 da olan ortalama parsel büyüklüğünün toplulaştırma sonrası 5.53 da'a yükseldiğini belirtmiştir (Kır, 2012). Aydın ili toplulaştırma alanlarında toplulaştırma öncesi 5.18 da olan ortalama parsel alanının toplulaştırma sonrası 9.28 da'a yükselmiş olduğunu belirtmiştir (Peker, & Dağdelen, 2016).

Proje alanı genelinde toplulaştırma oranı %36.86 olarak belirlenmiştir. Türkiye'de yapılan AT projelerinde toplulaştırma oranının %42.4 olduğu dikkate alındığında, bu değer ülkemizde uygulanan toplulaştırma uygulamalarında elde edilen ortalama değerden düşüktür (Arıcı, 1994; Yağanoğlu, Okuroğlu, & Hanay, 2000). Bu durum yukarıda da belirtildiği gibi, toplulaştırma öncesi ortak mülkiyetli olan parsellerin toplulaştırma sonrasında ferdi mülkiyete geçirilmesinden ve özellikle de aynı şahıslara ait ortak mülkiyetli parsel sayısının hissedar sayısından az olmasından kaynaklanmış olabilir.

KAYNAKÇA

- Abacı, M. (2009). *Sinop Boyabat Durağan Katılımcı Arazi Toplulaştırma Projesi Yayınlanmamış Değerlendirme Özeti*, Tarım Reformu Bölge Müdürlüğü, Samsun.
- Akkaya Aslan, S. T., Gündoğdu, K. S., & Arıcı, İ. (2007). Some metric indices for the assessment of land consolidation projects. *Pakistan Journal of Biological Sciences* 10(9), 1390-1397.
- Arıcı, İ. (1994). *Arazi Toplulaştırması*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Notları, No: 60.
- Arıcı, İ., & Demir, A. O. (1996, Mayıs). *Tarla içi geliştirme hizmetlerinin kırsal çevreye etkisi*. Tarım-Çevre İlişkileri Sempozyumu, Mersin.
- Boyacıoğlu, R. (1973). *Arazi toplulaştırması yapılan Erzincan Güllüce köyündeki tarımsal işletmelerin ekonomik analizi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 367310)
- Döner, H. (2019). *Bingöl ili merkez ilçe köylerinde uygulanan arazi toplulaştırma projesi sonrasında yol ve parsel durumlarının analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 539401)
- Eser, Ö., & Uçan, K. (2012). Arazi toplulaştırılması etkinliğinin belirlenmesi. *KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi*, 15(2), 38-45.
- Girgin, İ. (2008). *Kırsal Altyapı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 1562.
- Kır, M. (2012). *Sinop Boyabat Cemalettin köyü arazi toplulaştırmasının tarımsal alt yapı hizmetleri yönünden değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 322722)
- Peker, M., & Dağdelen, N. (2016). Aydın bölgesi toplulaştırma sahalarında toplulaştırma öncesi ve sonrası kültürteknik hizmetlerinin irdelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 13(1), 25-33.
- Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu. (1984). *T.C. Resmi Gazete*, 18592, 1 Aralık 1984.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2021, 6 Ocak), Coğrafi Yapısı [Bayburt İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü]. <https://bayburt.ktb.gov.tr/TR-235274/cografya.html> adresinden edinilmiştir.
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. (2021, 6 Ocak). Arazi toplulaştırması [Ankara İl Tarım ve Orman Müdürlüğü]. <https://ankara.tarimorman.gov.tr/Belgeler/liftet/arazitoplulastirmasi.pdf> adresinden edinilmiştir.
- Takka, S. (1988). *Türkiye'de Arazi Toplulaştırmasının Önemi, Sulama Projelerinde Sağladığı Faydalar ve Toplulaştırmayı Gerektiren Nedenler, Toplulaştırma Uygulamaları ve Kanuni Mevzuat*, Sulama Projelerinde Arazi Toplulaştırması Semineri, Bursa.
- Takka, S. (1993). *Arazi Toplulaştırması*. Ankara: Kültür Teknik Derneği Yayınları, No: 1.
- Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırmasına İlişkin Tüzük. (2009). *T.C. Resmi Gazete*, 27298, 24 Temmuz 2009.
- Tarım İşletmelerinin Yeterli Tarımsal Varlığa Sahip Olup Olmadığının Tespitine Dair Yönetmelik. (2003). *T.C. Resmi Gazete*, 25005, 26 Ocak 2003.

- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliği. (2005b). *T.C. Resmi Gazete*, 26024, 15 Aralık 2005.
- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu. (2005a). *T.C. Resmi Gazete*, 25880, 19 Temmuz 2005.
- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. (2007). *T.C. Resmi Gazete*, 26429, 09 Şubat 2007.
- Umar, F., & Yayla, N. (1993). *Yol İnşaatı*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları, No: 1541.
- Yağanoğlu, A. V., Okuroğlu, M., & Hanay, A. (2000). *Arazi Toplulaştırması*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Yayınları, No: 159.
- Yaman, D. (2012). *Sivas–Ulaş–Hürriyet Köyünde Arazi Toplulaştırmasının Etkinliği*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarımsal Yapılar ve Sulama Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Semineri, Ankara.
- Yoğunlu, A. (2013). *Arazi Toplulaştırma Faaliyetleri, TRB1 Bölgesi (Malatya, Bingöl, Elazığ, Tunceli)*. Elazığ: Fırat Kalkınma Ajansı.
https://fka.gov.tr/sharepoint/userfiles/Icerik_Dosya_Ekleri/FKA_ARASTIRMA_RAPORLARI/ARAZ%C4%B0%20TOPLULA%C5%9ETIRMA.pdf adresinden edinilmiştir.

